

Wracają ważne dla pacjentów usługi »10

Spotkanie przywódców USA i Chin »12-13

Eksperti ostrzegają przed samoleczeniem i nielegalnymi lekami »16-17

SoDra upraszcza nazwy i wydłuża okres dziedziczenia świadczeń »22

Łukaszenka wścieka się na Litwę i USA.

Pavilionis: „Liczę na solidarność ze strony Polski”

Fot. Dainius Labutis, ELTA

Aleksander Łukaszenka oburza się twierdząc, że administracja Trumpa chciała go zmusić do przeproszenia Litwy za inwazję balonów. Žygimantas Pavilionis w rozmowie z „KW” twierdzi, że żadne przeprosiny nie wchodzi w grę. Litwa na działania reżimu musi odpowiedzieć dotkliwymi sankcjami. »6-7

Valdas Adamkus: przywódca mądry i wyważony »2

ISSN 1392-0405

Stare budynki intensywnie ustępują miejsca nowym »14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 5 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

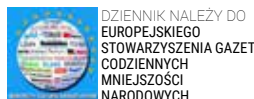
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: VŠĮ „Kurier Wileński”

Druk: VŠĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbierane z opinii redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Valdas Adamkus: przywódca mądry i wyważony

Aneta Sokołowska

W 2002 r. ponownie ubiegał się o urząd prezydenta, jednak w drugiej turze wyborów przegrał z Rolandem Paksasem. W 2004 r., po usunięciu Paksasa ze stanowiska, Valdas Adamkus ponownie kandydował i został wybrany na drugą kadencję.

O Valdasie Adamkusie — jako polityku i człowieku — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” opowiada prof. Lauras Bielinis z Wydziału Nauk Politycznych i Dyplomacji Uniwersytetu Witolda Wielkiego, który w latach 2006-2009 był doradcą prezydenta Adamkusa oraz kierownikiem Grupy ds. Polityki Wewnętrznej i Analiz.

— Wyjątkową cechą Valdas Adamkusa jako polityka i przywódcy państwa była umiejętność znalezienia równowagi między różnymi siłami. Nie powiedziałbym, że pogodził przeciwne siły polityczne, ale udało mu się przynajmniej znaleźć wspólny język, co pozwoliło mu działać w sposób bardziej neutralny, a jednocześnie skuteczniejszy w kwestiach związanych z partiami politycznymi i ich decyzjami. Valdas Adamkus jest bardzo spokojnym człowiekiem, a jedną z jego dobrych cech, której wszyscy powinni się uczyć, jest to, że potrafi wysłuchać innego zdania bez wywoływania konfliktu, a jednocześnie jakoś współistnieć z osobami o odmiennych poglądach i godzić je. W ten sposób naprawdę odkrywa sztukę rozmowy z każdym człowiekiem. Jest to bardzo ważne — ocenia prof. Bielinis.

3 listopada Valdas Adamkus obchodził swoje 99. urodziny. Dwukrotnie pełnił funkcję prezydenta Litwy. Po raz pierwszy został wybrany na pięcioletnią kadencję w 1998 r.

Jak dodaje, Adamkus nie ma tych negatywnych cech, które często można dostrzec u współczesnych polityków. Jego zdaniem, w polityce szczególnie szkodliwe jest gwałtowne i obraźliwe przemawianie. Adamkus jest człowiekiem wyrozumiałym, doskonale rozumie, że na świecie są różni ludzie, dlatego nie potępia tych, którzy myślą inaczej niż on. Uważa, że każdy ma prawo do własnego zdania, nawet jeśli jest ono całkowicie odmienne od jego poglądów. Rozmówca uważa byłego prezydenta za człowieka kultury i spokoju.

Będąc prezydentem Litwy, Valdas Adamkus odegrał bardzo ważną rolę w polityce wewnętrznej, ponieważ udało mu się ustabilizować bardzo podzielone społeczeństwo, zwłaszcza podczas drugiej kadencji po odwołaniu Paksasa.

— Wtedy społeczeństwo było bardzo podzielone i nastawione wrogo do siebie. W krótkim czasie udało mu się ustabilizować społeczeństwo, nie powiedziałbym, że pogodzić, ale jednak uspokoić. Jest to niezwykle ważne, ponieważ w polityce wewnętrznej najważniejsze jest, aby społeczeństwo było stabilne i mogło racjonalnie i trzeźwo myśleć — twierdzi były doradca prezydenta.

Warto zaznaczyć też, że Valdas Adamkus patronował także pojednaniu Litewskiego Korpusu Lokalnego i Armii Krajowej. W 2004 r. podpisano deklarację w Wilnie w jego obecności, co relacjonował „Kurier Wileński”. W 2005 r. weterani obu formacji spotkali się

w Gliniszczach i Dubinkach, „przepraszali i prosili o przebaczenie” właśnie dzięki mediacji Adamkusa.

Jak zauważa Lauras Bielinis, w polityce międzynarodowej Valdas Adamkus zyskał w oczach innych przywódców, budując wizerunek solidnego, odpowiedzialnego lidera. Z tego, co — jak mówi Bielinis — sam obserwował, wielu ludzi, nawet z odległych krajów, naprawdę go szanowało i uważało za osobę potrafiącą rozwiązywać problemy w sposób umiarkowany i bezkonfliktowy. Rozmówca wskazuje też, że w najbliższym sąsiedztwie — w Polsce, na Łotwie i w Estonii — Adamkusowi udało się znacznie wzmocnić wzajemne relacje, a ich pozytywne skutki są odczuwalne do dziś.

— Dzisiaj nasi politycy powinni się wiele nauczyć od Valdas Adamkusa. Politycy muszą bardzo ostrożnie podchodzić do sytuacji i podejmowanych decyzji, a swoje emocje zostawić na następny dzień. Dziś jest odwrotnie — jeśli w pierwszej kolejności wyrażają emocje, reagują na bodźce i w ten sposób otrzymujemy to, co otrzymujemy. Valdas Adamkus miał odwrotną cechę: jeśli sytuacja była bardziej skomplikowana, zatrzymywał się, zaczynał analizować z całym swoim zespołem, abyśmy mogli zobaczyć różne warianty sytuacji, a dopiero po długich rozważaniach, uspokoiwszy się, podejmował ostateczne decyzje — podkreśla prof. Lauras Bielinis.

TVP
WILNO

W poniedziałek prezydent Litwy Gitanas Nausėda spotkał się z kandydatem socjaldemokratów na ministra ochrony kraju Robertasem Kaunasem. Fot. Dainius Labutis, ELTA

Imieniny

4 listopada

Amacjusza, Dżesiki, Emeryka, Franciszka, Heleny, Modesta, Mojżesza, Mściława, Olgierda, Witalisa

5 listopada

Dalimiara, Dominika, Elżbiety, Filotea, Floriana, Geralda, Gwidona, Marka, Sławomira, Sylwana, Teotyma, Trofima

Cytat dnia

„To są fundusze przeznaczone na emerytury – oszczędności, akumulację. Rozumiem, że niektórzy potrzebują tych pieniędzy, żeby poprawić swoje warunki życia i tym podobne, ale (...) bardzo ważne jest, żeby naprawdę wiedzieć, co się chce z tymi pieniędzmi zrobić” – zaapelował do mieszkańców Litwy pragnących wycofać pieniądze z funduszy emerytalnych II szczebla szef Banku Litwy Gediminas Šimkus.

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że odszedł od nas Świętej Pamięci

Michał Runiewicz –

inżynier i konstruktor samochodowy, wykładowca, członek Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Polskich na Litwie, przedsiębiorca, społecznik, lotnik-amator, kochający tata, dziadek i mąż, człowiek wielkiej pasji.

Można pożegnać się ze Zmarłym
w domu pogrzebowym **przy ul. Olandų g. 22,**
od środy godz. 14:00 do czwartku godz. 13:00.
Msza święta za Zmarłego odbędzie się **o godz. 16:50**
w Kościele św. Piotra i Pawła.

Rodzina

Z bólem żegnamy naszego Przyjaciela

Michała Runiewicza

Niepospolitego człowieka o wielkim sercu,
którym się niestrudzenie dzielił z bliznami

Łączymy się w żalu i modlitwie
z Jego Żoną Stanisławą, córkami i wnuczętami.

Rodzina Klonowskich

Odszedł patriotą, piłsudczyk, kochający syn wileńskiej ziemi

Michał Runiewicz

Składamy wyrazy współczucia **Rodzinie i bliskim.**

**Dobroczyńne Stowarzyszenie
Polskich Kombatantów na Litwie**

Liczba dnia

50 metrów wyniesie największy chrześcijański pomnik w Wielkiej Brytanii o nazwie „Wieczna ściana wysłuchanych modlitw”, który powstanie w Coleshill niedaleko Birmingham. Pomnik ma zostać ukończony w 2028 r.

Trwają intensywne prace asfaltowania dróg i ulic w rejonie wileńskim

Rejon wileński aktywnie kontynuuje poprawę infrastruktury dróg o znaczeniu lokalnym i ulic. W październiku trwają prace asfaltowania — obecnie asfaltowane są ulice w różnych gminach rejonu.

Według mera Samorządu Rejonu Wileńskiego Roberta Duchniewicza, inwestycje w infrastrukturę drogową stanowią jeden z najważniejszych kierunków rozwoju rejonu.

„Dalej jedną po drugiej pokrywamy ulice rejonu wileńskiego nową nawierzchnią asfaltową. Pracy wciąż pozostaje wiele. Owszem, zawsze chciałoby się więcej finansowania. Jednak krok po kroku posuwamy się naprzód. Te działania to inwestycja w wygodniejsze i bezpieczniejsze życie mieszkańców. Poprawiamy infrastrukturę komunikacyjną, wzmacniamy połączenia między miejscowościami a drogami państwowymi, aby podróże były bezpieczne, a codzienność — bardziej komfortowa dla każdego”, — powiedział mer r. Duchniewicz.

Obecnie prace asfaltowania dróg i ulic aktywnie trwają w różnych gminach rejonu wileńskiego. Część obiektów została już ukończona, inne są w trakcie realizacji.

W gminie Bujwidze zakończono asfaltowanie drogi Koniuchy—Warapniskizki. przygotowano projekt dla ułożenia nawierzchni asfaltobetonowej na ul. P. Stabrovskio w Punżanach oraz na ul. Senųjū Pilviškių w Pilwiszkach. Nowy asfalt poprawi komunikację i dojazd do terenów mieszkalnych.

W gminie Suderwie przeprowadzono remont kapitalny części ul. Kaštonų — od ul. Bubų do ul. Saulėtosios w Rostynianach. Prace będą realizowane etapami. Projekt przewiduje poszerzenie ul. Kaštonų, ułożenie nowej nawierzchni asfaltowej i montaż oświetlenia ulicznego.

W gminie Mickuny, w miasteczku Mickuny, wyasfaltowano odcinek ul. Vilniaus.

W gminie Rudomino remontowana jest część ul. Mokyklos przy

Asfaltowanie ul. Medaus we wsi Pakalniskizki (Niemież)

Fot.vrsa.lt, zdjęcie ilustracyjne

W gminie Suderwie przeprowadzono remont kapitalny części ul. Kaštonų — od ul. Bubų do ul. Saulėtosios w Rostynianach. Prace będą realizowane etapami. Projekt przewiduje poszerzenie ul. Kaštonų, ułożenie nowej nawierzchni asfaltowej i montaż oświetlenia ulicznego.

cmentarzu katolickim w Rudomino. Prace te zapewnią bezpieczniejszy dojazd do cmentarza i okolicznych terenów mieszkalnych.

W gminie Niemież kontynuowane jest asfaltowanie ul. Medaus we wsi Pakalniskizki. Nawierzchnia była tam w bardzo złym stanie, dlatego nowy asfalt znacząco poprawi komunikację mieszkańców.

W gminie Rukojnie zakończono asfaltowanie ul. Jukšėnų. Droga ta łączy osady Świrany, Kule, Juksza-

ny oraz prowadzi do cmentarza w Jukszanach. Nowa nawierzchnia poprawi komunikację i bezpieczeństwo ruchu.

W gminie Zujuny realizowanych jest kilka projektów: asfaltowanie ul. Koplyčninkų we wsi Kapliczniki, modernizacja ul. Upės w granicach wsi Gudele oraz rozpoczęcie prac asfaltowania ul. Kankorėžių we wsi Sołdenie. Ponadto odnawiane są ul. Paplūdimio we wsi Salotė i ul. Tvenkinų we wsi Bujwidziszki. Projekty te poprawią komunikację w szybko rozwijających się miejscowościach podmiejskich.

Samorząd Rejonu Wileńskiego konsekwentnie kontynuuje inwestycje w rozwój infrastruktury drogowej, dążąc do zapewnienia wygodnej i bezpiecznej komunikacji dla wszystkich mieszkańców rejonu. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

TECHNOLOGIE Indie wystrzeliły swego najcięższego satelitę

W niedzielę 2 listopada Indie wystrzeliły na orbitę swojego najcięższego, jak dotąd, satelitę komunikacyjnego — to najnowszy krok w realizacji ambitnego programu kosmicznego tego kraju. Satelita CMS-03 został wystrzelony z Sriharikota w południowym stanie Andhra Pradesh.

„Nasz sektor kosmiczny nadal napawa nas dumą!” — powiedział premier Narendra Modi, który chce wysłać indyjskiego astronautę na Księżyc do 2040 r. Satelita o masie około 4,4 tys. kg jest „najcięższym satelitą komunikacyjnym wystrzelonym w kraju” — poinformowała indyjska organizacja zajmująca się badaniami kosmicznymi.

FRANCJA Kolejni podejrzani o kradzież w Luwrze

Uważa się, że za spektakularną kradzieżą klejnotów w Luwrze stoją drobni przestępcy, poinformował w niedzielę 2 listopada prokurator generalny Paryża, dodając, że dwoje z podejrzanych to para z dziećmi. W zeszłym miesiącu czteroosobowa grupa włamała się w biały dzień do Luwru i w ciągu zaledwie 7 minut ukradła biżuterię o wartości 87,7 mln euro, a następnie uciekła na potężnych skuterkach. Mężczyźni zaparkowali ciężarówkę z wysuwaną drabiną pod Galerią Apollo, w której przechowywano klejnoty koronne Francji, wspięli się na górę, wybili okno i za pomocą szliferek kątowych dostali się do szklanych gablot, w których przechowywano klejnoty. Dwóch mężczyzn, którzy prawdopodobnie włamali się do galerii, podczas gdy ich dwaj współnicy czekali na zewnątrz, zostało zatrzymanych. W sobotę prokuratorzy poinformowali, że dwóm kolejnym podejrzany — mężczyźnie

i kobiecie — również postawiono zarzuty i zostali oni zatrzymani. Francuskie władze twierdzą, że co najmniej jeden przestępca pozostaje na wolności.

WYDARZENIA W Egipcie otwarto gigantyczne muzeum

W sobotę 1 listopada w Egipcie oficjalnie otwarto Wielkie Muzeum Egiptu — długo oczekiwaną, kosztującą miliardy dolarów wystawę poświęconą wielkości faraonów, która, jak ma nadzieję Kair, ożywi turystykę i pobudzi dotkniętą kryzysem gospodarkę. „Dzisiaj, kiedy wspólnie świętujemy otwarcie Wielkiego Muzeum Egiptu, piszemy nowy rozdział historii teraźniejszości i przyszłości” — powiedział prezydent Egiptu Abdel Fattah al-Sisi do zgromadzonych na placu przed muzeum wysokich rangą urzędników. W muzeum o powierzchni 0,5 mln metrów kwadratowych znajduje się ok. 100 tys. eksponatów, z których połowa powstała ponad 6 tys. lat temu. Podczas otwarcia zgromadzeni goście obejrzeli pokaz światła i muzyki, a przed nimi wznosiły się piramidy. Dziesiątki wykonawców ubranych w wyszukane kostiumy faraonów grało tradycyjne melodie, a nocne niebo nad muzeum rozjaśniało laserowe show przedstawiające faraonów oraz fajerwerki.

ZATRUDNIENIE Więcej ofert pracy w okresie świątecznym

Dla niektórych pracodawców poszukiwanie pracowników na okres świąteczny nie stanowi trudności, podczas gdy dla innych jest to wyzwanie.

Służba Zatrudnienia z kolei informuje o wzroście liczby ofert pracy podczas świąt. Pracodawcy poszukujący pracowników do pracy w świątecznych miasteczkach i centrach handlowych twierdzą, że proces ten nie jest łatwy, ponieważ praca ma charakter tymczasowy. Dyrektor firmy „Širvintos verslui ir laisvalaikui” poszukującej sprzedawców do kiosków, Vaiva Daugėlienė, powiedziała agencji BNS, że firmie trudno znaleźć pracowników, którzy mogliby sprzedawać w świątecznym miasteczku. „Będziemy sprzedawać kawę, herbatę, gofry, słodczyce. Szukamy dwóch-trzech pracowników, zobaczymy, ile będzie potrzeba (...). Nigdy nie jest łatwo znaleźć pracowników, ale mamy jeszcze czas” — powiedziała Daugėlienė.

REKORD Wilnianie wypili 6,2 mln szklanek wody ze źródeł

W tym roku mieszkańcy Wilna wypili rekordową ilość wody ze źródeł ulicznych — 1,25 mln litrów, czyli 6,2 mln szklanek, czyli o 46 proc. więcej niż w sezonie 2024, kiedy to wypito 0,85 mln litrów (4,2 mln szklanek). Firma Vilniaus vandenys łączy to z aktywnością fizyczną mieszkańców Wilna. Do końca tego roku firma planuje rozszerzyć sieć 50 źródeł ulicznych do 59, a w przyszłym roku zainstalować kolejne 16 takich stacji wodnych w parkach, skwerach i placówkach edukacyjnych. „Nawet niższe temperatury tego lata nie zniechęciły ludzi do aktywności fizycznej. Poidelka zostały zainstalowane w miejscach o dużym natężeniu ruchu i cieszyły się dużą popularnością. Ludzie naprawdę są aktywni fizycznie, uprawiają sport i korzystają z poidła” — powiedział Martynas Augaitis, kierownik działu obsługi klienta w Vilniaus vandenys.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf.wł.; Fot. EPA-ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Łukaszenka wścieka się na Litwę i USA. Pavilionis: „Liczę na solidarność ze strony Polski”

Antoni Radczenko

Aleksander Łukaszenka oburza się twierdząc, że administracja Trumpa chciała go zmusić do przeproszenia Litwy za inwazję balonów. Žygimantas Pavilionis w rozmowie z „KW” twierdzi, że żadne przeprosiny nie wchodzą w grę. Litwa na działania reżimu musi odpowiedzieć dotkliwymi sankcjami.

Kryzys w relacjach z Białorusią, spowodowany balonami meteorologicznymi, pogłębia się. Pod koniec ubiegłego tygodnia Aleksander Łukaszenka oświadczył, że Stany Zjednoczone wywierają presję w sprawie relacji z Litwą. „Odślonię pewną tajemnicę. Prowadzimy negocjacje z Amerykanami. Różnie to bywa, te rozmowy idą ciężko. No i dosłownie następnego dnia po nocy, kiedy te balony poleciały, Amerykanie przysłali nam wiadomość, że winni są Białorusini, że to się stało, i że władze oraz Łukaszenka muszą natychmiast przeprosić Litwę — i to publicznie. Ja mówię: »niech idą oni...« — i tak dalej” — publicznie oświadczył białoruski dyktator.

FLIRTY Z ŁUKASZENKĄ

Zastępca przewodniczącego sejmowego Komitetu Spraw Zagranicznych Žygimantas Pavilionis na wstępie zaznaczył, że z zasady nie ufa Aleksandrowi Łukaszence.

— Obecny jego flirt z administracją prezydenta Stanów Zjednoczonych nie wywołuje we mnie żadnych pozytywnych emocji. Podobnie jak inne tego typu flirty z dyktatorem w Europie, Polsce czy Litwie. Wszystkie te flirty zakończyły się fiaskiem dla flirtujących, ponieważ Łukaszenka ich zawsze zdradzał na rzecz Putina. Czasami na rzecz Xi. Poza tym Łukaszenka jest nieuznanym na arenie międzynarodowej prezydentem. Dlatego wszelkie zagrywanie z nim może przynieść pew-

Jeśli Litwa zamyka granicę, to mam nadzieję, że zostanie zamknięta również po stronie Polski — mówi Žygimantas Pavilionis. Fot. Josvydas Elinksas, ELTA

Po ataku meteobalonów na przestrzeń powietrzną Litwy swą solidarność wyrazili wysokiej rangi funkcjonariusze unijni na czele z Ursulą von der Leyen.

ne krótkoterminowe efekty, ale nigdy długoterminowych. Trzeba pamiętać, że Białoruś jest sojusznikiem Rosji w walce z Ukrainą. To pokazują wszystkie białoruskie ataki względem Litwy. Zaczynając od instrumentalizowanej migracji, po dzisiejsze balony — oświadczył Pavilionis w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”.

Łukaszenka podkreślił, że w zaistnieniu teraźniejszej sytuacji winy Białorusi nie dostrzega. Powiedział, że zapuszczaniem balonów zajmowali się obywatele Litwy, którzy kupowali papierosy od Białorusinów. „Ale Amerykanie żądają od nas przeprosin — i Litwini też. Kto tu kim rządzi? Oni poskarżyli się Amerykanom, którzy prowadzą z nami negocjacje. Amerykanie przysyłają do mnie pismo, żebyśmy przeprosili. (...) Jeśli w czymś zawiniłem, jeśli naprawdę jestem winny, to jestem

gotów przeprosić. Ale nie widzę swojej winy, nie widzę winy naszych ludzi” — oświadczył przywódca Białorusi.

ŁUKASZENKA UPOKARZA

Słowny atak Łukaszenki względem Donalda Trumpa może dziwić, ponieważ jeszcze niedawno białoruski dyktator deklarował, że jest gotowy na „wielki deal”. „Jesteśmy gotowi zawrzeć z nimi poważny układ. Z jednej strony są ich (USA) pytania, prośby i żądania, a z drugiej nasze pytania i żądania” — mówił przed kilkoma tygodniami.

Pavilionis twierdzi, że pogorszenie w kontaktach Trumpa z Łukaszenką było do przewidzenia.

— Obecna sytuacja tylko potwierdza moją tezę. Te wszystkie uściski generała Keitha Kellogga (specjalny wysłannik Trumpa wizytował Mińsk w czerwcu 2025 r. — przyp. red.) z Łukaszenką pokazały, że są niczego warte. Prezydent Trump, jeśli nie chce być kolejny raz upokorzony przez Łukaszenkę, musi bardziej wsłuchiwać się w słowa polityków z Litwy i Polski — oświadczył poseł.

6.>>

SPRAWA PO CZOBUTA

Łukaszenka poruszył też sprawę Andrzeja Poczobuta, który od lat przebywa w białoruskim więzieniu. Jego zdaniem były prowadzone rozmowy ze stroną polską w sprawie wymiany więźniów oraz otwarcia przejść granicznych na granicy polsko-białoruskiej. Dyktator podkreślił, że strona białoruska jest gotowa zwolnić Poczobuta. „Jeśli chcecie Poczobuta, jesteśmy gotowi to zrobić” — oświadczył białoruski przywódca. W dalszej części swej wypowiedzi dodał, że rozmowy zakończyły się niczym, ponieważ Polska w geście solidarności z Litwą nie zgodziła się na otwarcie nowych przejść granicznych. „Cóż, my też się wycofamy. Robimy pauzę. Kiedy będziecie gotowi, przyjdźcie, a my z wami porozmawiamy” — powiedział Łukaszenka.

Na jego słowa odpowiedziało polskie MSZ. „Nieodmiennie zależy nam na tym, by Andrzej Poczobut jak najszybciej odzyskał wolność. Nie komentujemy natomiast wypowiedzi białoruskiego KGB ani Aleksandra Łukaszenki — powiedział PAP rzecznik MSZ Maciej Wewiór.

Rzecznik prasowy rządu RP Adam Szłapka oświadczył dla PAP, że Polska może otworzyć przejścia na granicy z Białorusią „w okolicach połowy listopada”. Szłapka poinformował, że strona polska otwarcie przejść granicznych planowała wcześniej, ale premier Litwy Inga Ruginienė w rozmowie z Donaldem Tuskiem podniosła kwestię napięć na swojej granicy. „Wczoraj rozmawiałam przez telefon z premierem Polski. Była to bardzo szczegółowa, wyczerpująca rozmowa. Zdecydowaliśmy, że premier Polski opóźni ponowne otwarcie granicy Polski z Białorusią” — oświadczyła ze swej strony szefowa litewskiego rządu.

SOLIDARNOŚĆ REGIONALNA

Po ataku meteobalonów na przestrzeń powietrzną Litwy swą solidarność wyrazili wysokiej rangi funkcjonariusze unijni na czele z Ursulą von der Leyen.

— Bardzo dobrze, że takie ataki przeciwko Litwie łączą Europę,

a czasami również świat transatlantyki. Bardzo dobrze, że chcą nam pomóc. Tylko takie gesty solidarnościowe nie uchronią nas przed podobnymi atakami. Litwa, jak Izrael, powinna ukształtować zdolność do własnej obrony. Niedawno partie opozycyjne zaprosiły do Sejmu przedstawicieli różnych służb państwowych. Po spotkaniu zrozumieliśmy, że mamy w zanadru sporo narzędzi, które możemy i musimy wykorzystać. Narzędzi nie tylko przeciw balonom, ale również dromom, które od czas do czasu przekraczają granicę. Natomiast, żeby Łukaszenka z nas nie pokpiwał, to musimy zastosować działania symetryczne. Czyli wprowadzanie kolejnych sankcji na poziomie krajowym i unijnym. Między innymi przeciwko białoruskiemu sektorowi naftowemu. Dotychczas na Białorusi działają dwie rafinerie, którą non stop pompują ropę dla Putina, który obecnie ma problemy z tym surowcem. Więc jeśli nałożyliśmy na podmioty rosyjskie, takie jak Lukoil czy Rosnieft, to dlaczego nie zrobić tego z podmiotami białoruskimi? — oświadczył Żygimantas Pavilionis.

Bolesne dla reżimu w Mińsku, zdaniem polityka, byłoby embargo na eksport produkcji rolnej.

— Łukaszenka musi zrozumieć, że przeprosin nie wystarczy. Na każ-

de wrogie działania otrzyma bolesną odpowiedź. Dzisiaj to jest zamknięcie granicy. Jutro nowe sankcje i ograniczenia. Ten dyktator z Litwą próbuje grać od 30 lat, ale nikt w jego bajki nie wierzy — dodał poseł.

Rozmówca zaznacza, że ważnym elementem bezpieczeństwa jest solidarność regionalna.

— Bardzo liczę na solidarność ze strony Polski. Jeśli Litwa zamyka granicę, to mam nadzieję, że zostanie zamknięta również po stronie Polski. Trzeba rozumieć, że Łukaszenka, tak jak Putin, próbuje nas podzielić. Natomiast sankcje tylko litewskie nie będą tak dotkliwe, jak wspólne działania — oświadczył Pavilionis.

Strona białoruska próbuje również innych form nacisku na Litwę, aby odwołała decyzję w sprawie zamknięcia granicy. W miniony piątek (31 października) Łukaszenka podpisał dekret, który zakazuje poruszania się po terytorium Białorusi przyczep zarejestrowanych w Polsce i na Litwie a także samochodów osobowych zarejestrowanych w Polsce, które wykonują międzynarodowe przewozy na podstawie indywidualnych listów przewozowych lub międzynarodowych listów przewozowych CMR. Ograniczenia mają obowiązywać do 31 grudnia 2027 r.

TVP
WILNO

Nie widzę swojej winy, nie widzę winy naszych ludzi — oświadczył Aleksander Łukaszenka Fot. EPA-ELTA

Gimnazjum im. J.I. Kraszewskiego w Wilnie świętuje swoje 80-lecie

W tym roku jedna z najstarszych polskich szkół w Wilnie — Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego — obchodzi jubileusz 80-lecia swojego istnienia. To wyjątkowy moment w historii placówki, która od ośmiu dekad wychowuje kolejne pokolenia młodych Polaków, pozostając filarem polskości w Nowej Wilejce.

BOGATA HISTORIA I POLSKIE TRADYCJE

Szkoła, położona w urokliwej dzielnicy Nowa Wilejka, ma długą i ciekawą historię. Jeszcze przed II wojną światową w budynku, który obecnie zajmuje szkoła plastyczna, działało Gimnazjum im. św. Kazimierza. Namiast historia naszego gimnazjum rozpoczyna się w roku 1945 w budynku przy ul. Palydovo 6 (dawniej ul. Kościelna). W latach 1944-1954 znajdowała się tam szkoła siedmioletnia nr 2. W roku 1952 została ona przemianowana na szkołę średnią. To właśnie tu w roku 1954 rozpoczął naukę pierwszy rocznik maturalny naszej szkoły. Obecnie znajduje się tu plebania. W 1951 r. wzniesiono nowy gmach przy ulicy Rugiagėlių, w którym początkowo mieścił się Instytut Nauczycielski.

W 1961 r. budynek został przekazany Szkole Średniej nr 26.

W 1993 r. placówce nadano imię Józefa Ignacego Kraszewskiego — wielkiego pisarza i patrioty, a dwa lata później, w 1995 r., podczas uroczystości szkolnych po raz pierwszy zabrzmiał hymn szkoły. Jego refren, podobnie jak motto na sztandarze, zawiera trzy słowa, które najlepiej oddają ducha tej wspólnoty: Ojczyzna, Nauka, Cnota.

Od 2014 r. szkoła posiada status gimnazjum, a jej mury opuściło 2 830 absolwentów. Dziś Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego liczy 21 oddziałów, w których uczy się 473 uczniów, a nad ich rozwojem czuwa ponad pięćdziesięciu nauczycieli. Placówka oferuje nauczanie na wszystkich etapach edukacji — od zerówki po poziom średni.

SZKOŁA Z LICZNYMI SUKCESAMI UCZNIÓW I NAUCZYCIELI

Gimnazjum może poszczycić się wieloma sukcesami dydaktycznymi i sportowymi. Uczniowie wielokrotnie byli laureatami olimpiad, konkursów przedmiotowych i zawodów sportowych. Wśród wybitnych maturzystów warto wymienić Adama Szczygłowskiego, który zdobył pięć setek z egzaminów maturalnych, oraz Tomasza Sidorowicza, który uzyskał dwie setki.

Szkoła niejednokrotnie zdobywała tytuł „Najlepszej szkoły” w konkursach organizowanych przez Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

W roku jubileuszowym gimnazjum ponownie otrzymało to prestiżowe wyróżnienie.

9.>>

■ Szkoła, położona w urokliwej dzielnicy Nowa Wilejka, ma długą i ciekawą historię Fot. Gytis Dapkevičius

8.>>

Dodatkowo czterech pedagogów zostało uhonorowanych tytułem „Najlepszego nauczyciela” — są to: Regina Paszuta, Dovilė Bagdonienė, Paweł Stankiewicz oraz Wioleta Kierbiedź.

Wielu nauczycieli tej zasłużonej szkoły odznaczono także Medalem Komisji Edukacji Narodowej, m.in.: Zofię Moroz, Janinę Podwińską, Alfredę Grycewicz, Wiesławę Dowejko, Waldemara Szelkowskiego, Joannę Szczygłowską, Teresę Brzewicz, Jadwigę Borowają oraz dyrektora gimnazjum — Helenę Juchniewicz.

ROK JUBILEUSZOWY PEŁEN WYDARZEŃ

Do obchodów 80-lecia społeczności szkolna przygotowywała się już od ubiegłego roku. W ramach jubileuszu zorganizowano m.in. Bieg „Z Polską w Sercu”, a 4 kwietnia 2025 r. odbył się wyjątkowy konkurs muzyczny „Piosenka łączy”.

W listopadzie tego roku ukaże się także publikacja zatytułowana „Gimnazjum imienia Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie — filarem polskości”, której autorkami są Wanda Andruszaniec i Regina Paszuta, pod redakcją Heleny Juchniewicz. Książka przybliży historię szkoły, jej tradycje i ludzi, którzy przez lata tworzyli jej wyjątkowy klimat. Realizacja publikacji była możliwa dzięki środkom pochodzącym z budżetu Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie.

Uroczyste zakończenie obchodów jubileuszu odbędzie się podczas gali w Centrum Kultury w Nowej Wilejce 21 listopada. Będzie to nie tylko święto szkoły, ale też całej polskiej społeczności Wilna, dla której Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego pozostaje symbolem edukacji, tradycji i przywiązania do ojczystego języka.

Zadanie zostało dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 r. Pośrednikiem w pozyskaniu środków jest Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego”.

Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego to szkoła, która z dumą patrzy w przyszłość, czerpiąc siłę z bogatej przeszłości i wspólnoty ludzi, którzy przez lata ją tworzyli.

Regina Paszuta,
Wanda Andruszaniec

Bank radzi przemysleć kwestię emerytury

Od 2026 r. mieszkańcy Litwy będą mogli wypłacić środki z II filaru emerytalnego. Prezes Banku Litwy apeluje, by decyzji tej nie podejmować pochopnie i ostrzega przed oszustami.

Gediminas Šimkus, prezes zarządu Banku Litwy (LB), zwrócił się do obywateli z apelem o rozważę w związku z nadchodzącą możliwością wypłaty zgromadzonych środków emerytalnych. Podkreślił, że choć sytuacje życiowe bywają różne, należy dobrze przemyśleć, na co zostaną przeznaczone pieniądze.

„Są to środki, które zostały przeznaczone na emeryturę — oszczędności, gromadzenie. Rozumiem, że niektórzy potrzebują tych pieniędzy, aby poprawić swoje warunki życia i tym podobne, ale (...) bardzo ważne jest, aby naprawdę wiedzieć, co chcecie zrobić z tymi pieniędzmi. Nie chodzi tylko o to, żeby je odebrać, ale żeby mieć dla siebie odpowiedź” — mówi Šimkus.

Według szefa LB decyzję warto rozważyć w dłuższej perspektywie, nie działając pod wpływem impulsu. „Macie dwa lata. Naprawdę nie warto podejmować decyzji w pierwszym miesiącu, drugim miesiącu, a może

nawet w pierwszym półroczu lub pierwszym roku. Okres ten wynosi dwa lata. (...) Nie spieszcie się, podejmijcie decyzję, wiedźcie, co chcecie zrobić ze swoimi pieniędzmi. I bądźcie czujni” — apeluje.

Obawy budzi również wzrost aktywności oszustów, którzy mogą próbować wykorzystać sytuację, oferując nierealistyczne inwestycje z wysokimi zyskami. „Jeśli ktoś z łatwością obiecuje dwucyfrowe, nie

mówiąc już o trzycyfrowych stopach procentowych, niesamowite, niespotykane nigdzie indziej możliwości inwestycyjne, handel na rynku walutowym i niewiarygodne opcje zarobku, nie wierźcie, cudów nie ma” — ostrzega Šimkus.

Z danych Banku Litwy wynika, że około 40 proc. uczestników może zdecydować się na rezygnację z dalszego oszczędzania.

Opr. J.B. na podst. BNS

Nie spieszcie się, podejmijcie decyzję i bądźcie czujni — apeluje Gediminas Šimkus. Fot. Julius Kalinskas, ELTA

Ponownie uruchomiono darmowe usługi transportowe dla pacjentów

Justyna Giedrojc

Od 1 listopada na Litwie ponownie uruchomiono świadczenie usług transportowych dla wszystkich grup pacjentów.

„Z bezpłatnej usługi mogą korzystać osoby, które potrzebują leczenia w placówce medycznej, ale ze względu na stan zdrowia nie mogą skorzystać z transportu publicznego. Bezpłatny transport można zamówić, dzwoniąc pod numer telefonu 1808” — poinformował „Kurier Wileński” resort ochrony zdrowia.

Usługę transportową dla pacjentów wdrożono na Litwie 1 lipca 2024 r., ale z powodów finansowych od 1 czerwca br. nie była ona dostępna.

„Zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi transportowe jest bardzo duże. Udało nam się znaleźć środki na uruchomienie darmowych podwozków dla szerszej grupy osób. W praktyce oznacza to, że z przewiezienia do przychodni czy szpitala i z powrotem do domu, będą mogli korzystać nie tylko pacjenci oczekujący na przeszczep lub stale przebywający w łóżku, ale też inne grupy pacjentów. W końcu roku ocenimy, jakie jest zapotrzebowanie na ten rodzaj transportu, koszty i inne kryteria. Będziemy się starali, żeby w przyszłości usługa ta była dostępna bez wstrzymania lub tymczasowych ograniczeń” — zapowiada Laimutė Vaidelienė, wice-minister ochrony zdrowia.

KOMU PRZYSŁUGUJE?

Z usługi mogą m.in. skorzystać osoby, które zostały przywiezione na oddział pogotowia karetką i które po udzieleniu im pomocy medycznej nie są w stanie samodzielnie wrócić do domu. Dotyczy to także pacjentów, którzy nie mogą samodzielnie wrócić do domu po zakończeniu leczenia na oddziale stacjonarnym w szpitalu jak też pacjentów po dializie.

Z usługi mogą skorzystać także: osoby w wieku 75 lat i powyżej, którym z racji niskich dochodów przysługuje dofinansowanie do leków oraz osobom, których wskaźnik

uczestnictwa wynosi 55 proc. lub mniej; osoby z niepełnosprawnościami, którym z racji niskich dochodów przysługuje dofinansowanie do leków; osoby, którym przez lekarza zlecona jest ciągłość leczenia (np. dializa nerek), a które same nie mogą dotrzeć do placówki medycznej.

Zarejestrować zgłoszenie o usługę transportu medycznego może zarówno sam pacjent jak i inna osoba. W tym celu należy wskazać numer ewidencyjny pacjenta (lit. asmens kodas), numer telefonu kontaktowego, skierowanie od lekarza, adres zamieszkania, dokładny adres placówki zdrowotnej. W przypadku, gdy pacjentowi ktoś towarzyszy, należy wskazać imię i nazwisko osoby towarzyszącej, jej numer telefonu lub adres e-mail.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Usługi przewozowe są świadczone także samochodami przeznaczonymi dla osób z niepełnosprawnościami. Należy jednak uwzględnić fakt, że takie pojazdy nie są wyposażone w wózki inwalidzkie, chodziki, kule itd.

Można też dodatkowo zamówić usługę wniesienia i zniesienia pacjenta przy użyciu specjalistycznego sprzętu, w razie potrzeby korzystać

z pomocy tłumacza rozmowy gestów (w trybie kontaktowym lub zdalnie).

Usługa transportowa nie jest świadczona osobom znajdującym się pod wpływem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, narkotyków, jak też w przypadkach, kiedy pacjent zachowuje się agresywnie, a jego zachowanie zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.

ZAMÓWIENIE Z WYPRZEDZENIEM

Pacjenci mogą zamówić transport telefonicznie, dzwoniąc pod numer 1808. Zamawiać usługę należy nie wcześniej niż miesiąc oraz nie później niż dwa dni robocze przed zaplanowanym terminem wizyty u lekarza. Dla osób, które wracają do domu z oddziału pogotowia ratunkowego, pracownik służby zdrowia może wezwać transport bez wyprzedzenia. W takich przypadkach czas oczekiwania na zamówiony dla pacjenta środek transportu nie może przekraczać trzech godzin.

Usługi transportowe przewozu pacjentów z domu do placówek medycznych i z powrotem do domu zostaną pokryte z budżetu państwa. W tym roku na ten cel przeznaczono 8,8 mln euro, w 2026 r. planuje się przeznaczyć 9,3 mln euro. ■

Pacjenci mogą zamówić transport telefonicznie, dzwoniąc pod numer 1808
Fot. Marian Paluszkiewicz

Startował Konkurs „Senat – Polonia 2026”

Rusza Konkurs „Senat – Polonia 2026” na realizację zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2026 roku.

„Ogłaszam dzisiaj nową edycję konkursu dla Polonii. Jestem bardzo dumna, że robimy to w Senacie już po raz trzeci. Mam nadzieję, że ta edycja konkursu spotka się z tak samo dużym zainteresowaniem jak poprzednie” — powiedziała marszałek Senatu Małgorzata Kidawa-Błońska w czasie inauguracyjnej konkurs konferencji prasowej w Senacie RP.

PODPISAC UMOWY DO MARCA

Pani marszałek podkreśliła, że Senat jako pierwsza instytucja w Polsce ogłasza konkurs dla Polonii. „Mamy ambicje rozstrzygnąć ten konkurs, a następnie podpisać umowy do marca przyszłego roku. Chcemy, żeby te środki mogły być wydatkowane na projekty jak najszybciej” — zapewniła.

„Zależy nam na tym — i dokładamy wszelkich starań — aby ten konkurs był transparentny, a oferty oceniane były przez niezależnych ekspertów, pod kontrolą senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Sprawdzimy każdą wydaną złotówkę, a wszystkie źle wydane środki będą musiały zostać zwrócone do Kancelarii Senatu, bo szanujemy publiczne pieniądze i dopilnujemy, by zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały przyznane w ramach dotacji” — zapowiedziała marszałek.

Zdaniem marszałek Małgorzaty Kidawy-Błońskiej najbardziej spektakularnym sukcesem tegorocznej edycji konkursu był Polonia Camp — wielkie spotkanie ponad tysiąca młodych przedstawicieli Polonii z całego świata, którzy na kilka dni przyjechali do Warszawy w lipcu tego roku. „Po rozmowach z młodymi uczestnikami tego wydarzenia Senat postanowił powołać Młodzieżową Radę Polonijną. Dzięki temu głos młodego pokolenia Polonii będzie dla nas lepiej słyszalny” — dodała.

Mamy ambicje (...) podpisać umowy do marca przyszłego roku. Chcemy, żeby te środki mogły być wydatkowane na projekty jak najszybciej” — powiedziała marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska podczas inauguracji konkursu **Fot. Senat RP**

WPROWADZONO UPROSZCZENIA W PROCEDURZE APLIKOWANIA

W odpowiedzi na postulaty Polonii, organizacji polonijnych i członków Polonijnej Rady Konsultacyjnej, wprowadzono uproszczenia w procedurze aplikowania o dotacje w ramach konkursu. W edycji 2026 można będzie również zgłaszać projekty dwuletnie.

Konkurs ofert na realizację zadań na rzecz Polonii „Senat – Polonia 2026” w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2026 r. będzie realizowany w następujących kierunkach tematycznych: aktywizacja obywatelska i społeczna Polaków za granicą; zachowanie dziedzictwa narodowego i promocja kultury polskiej; aktywizacja młodego pokolenia Polonii i Polaków za granicą; organizacja światowego spotkania młodzieży polonijnej. O dotacje na realizację zadań na rzecz Polonii „Senat – Polonia 2026” w okresie od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2027 r. bę-

dzie można ubiegać się w kierunkach: wzmacnianie organizacji polonijnych; rozwój i profesjonalizacja mediów polonijnych.

W przypadku obydwu ostatnich kierunków można składać wniośki na działania w latach 2026, 2026 i 2027 lub 2027. W pozostałych kierunkach wnioski można składać jedynie na rok 2026.

Składanie ofert w konkursie możliwe jest wyłącznie za pośrednictwem aplikacji roGRANT (po wcześniejszej rejestracji, która potrwa do 5 grudnia br.) w terminie od 30 października 2025 r. do 10 grudnia 2025 r. Minimalna kwota dotacji na realizację zadania, o jaką można aplikować, to 30 tys. zł, a maksymalna kwota — 500 tys. zł, z wyłączeniem kierunku „organizacja światowego spotkania młodzieży polonijnej”, gdzie nie ma tego limitu.

Więcej informacji na temat konkursu udostępniono na stronie internetowej Senatu w zakładce „Konkurs Senat – Polonia 2026”.

Centrum Informacyjne Senatu

Spotkanie Trumpa z Xi: między status quo a nowym światowym porządkiem

Donald Trump pozytywnie ocenił swoje spotkanie przywódcą Chin Xi Jinpingiem. Šarūnas Liekis w rozmowie z „KW” twierdzi, że jesteśmy świadkami narodzin nowego porządku. Nerijus Mačiulis zaznacza, że gospodarczo oba mocarstwa utrzymały status quo.

Antoni Radczenko

Do spotkania obu przywódców doszło w koreańskim Pusanie. „Uważam, że to było niesamowite spotkanie. To wspaniały przywódca, wspaniały przywódca bardzo potężnego, bardzo silnego kraju, Chin. I cóż mogę powiedzieć? Podjęliśmy wybitne decyzje” — oświadczył po spotkaniu prezydent Stanów Zjednoczonych.

CŁA, PRZEPŁYW CHEMIKALIÓW I KONTROLA EKSPORTU METALI

Podczas spotkania obu krajom udało się ustalić, że cła na eksportowane do Ameryki towary z Chin zostaną obniżone z 57 proc. do 47 proc. Natomiast Chiny zobowiązały się zatrzymać przepływ chemikaliów do wytwarzania fentanylu oraz do zawieszenia kontroli eksportu metali ziem rzadkich. „Ogólnie rzecz biorąc, myślę, że w skali od zera do dziesięciu, gdzie 10 to ocena najwyższa, powiedziałbym, że spotkanie oceniam na 12” — podsumował rozmowę z chińskim przywódcą Donald Trump.

Strona chińska potwierdziła ustalenia. „Chiny i USA osiągnęły porozumienie handlowe, na mocy którego Pekin zawiesi najnowsze restrykcje dotyczące eksportu, w tym metali ziem rzadkich” — poinformował chińskie ministerstwo handlu.

DOBRA NOWINA

Ustalenia będą obowiązywały przez rok. Później umowa ma być renegotjowana.

— Z pewnością to jest dobra nowina dla świata, ale to jest tylko początek długiego procesu. Relacje amerykańsko-chińskie będą się

Największym osiągnięciem spotkania jest to, że rozpoczął się dialog — mówi Šarūnas Liekis. Fot. Marian Paluszkiwicz

zmieniały co pewien czas. Równoległe ze złymi momentami, będą dobre. Stany Zjednoczone przestają być światowym hegemonem. Rola Chin rośnie. Przywódcy będą musieli znaleźć porozumienie, które uwzględniłoby interesy obu krajów — oświadcza w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Šarūnas Liekis, historyk i politolog, dziekan Wydziału Nauk Politycznej i Dyplomacji Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie.

SPRAWA MOGŁA ZAKOŃCZYĆ SIĘ O WIELE GORZEJ

Starszy ekonomista Swedbanku Nerijus Mačiulis sądzi, że w Korei Południowej nie udało się osiągnąć porozumienia. Nadal chiński eksport do USA jest mocno ograniczony i w ciągu ostatnich trzech miesięcy zmniejszył się prawie o 30 proc. Odpowiednio eksport do UE wzrósł o 14 proc.

— Sądzę, że spotkanie musimy oceniać, jako zachowanie statusu quo. Nadal będą obowiązywały duże cła na chińskie towary eksportowane do Stanów Zjednoczonych. Zostały obniżone o 10 punktów. Tym niemniej średnio cła będą na poziomie 45 proc. To oznacza, że spora część towarów, które wcześniej wędrowały z Chin do USA, teraz będzie musiała znaleźć inne rynki zbytu. Już teraz widzimy, że część tych towarów idzie na rynki Azji Południowo-wschodniej, a część trafia do państw Unii Europejskiej. Spotkanie pokazuje jedno, że udało się uniknąć eskalacji. Ta sprawa mogła zakończyć się o wiele gorzej. Na przykład dalszym ograniczeniem eksportu minerałów ziem rzadkich z Chin lub dalszymi ograniczeniami handlowymi między dwoma największymi gospodarkami świata.

12.>>

Po wprowadzeniu pierwszych ceł w kwietniu br. łańcuchy dostaw uległy zmianie. Część producentów już odczuwa mniejszy popyt i musi szukać nowych rynków zbytu. Nowe cła miały pewien negatywny wpływ na gospodarkę, ale jest mniejszy, niż to wyglądało na wiosnę — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” ekspert.

ROZPOCZĘCIE DIALOGU

Dziennik „New York Times” podsumowując spotkanie Trumpa z Xi napisał, że przywódcy podpisali swoje „zawieszenie broni”, które w znaczny sposób deeskalowało impas w handlu.

— Największym osiągnięciem spotkania jest to, że rozpoczął się dialog. Najgorszym wyjściem z zaistniałej sytuacji byłoby nierozmawianie oraz niekorzystanie z narzędzi dyplomatycznych — zaznacza Liekis.

Zdaniem politologa normalizacja stosunków między Chinami i Ameryką jest generalnie Litwie na rękę, ponieważ kiedy mamy do czynienia z sytuacją konfliktową, to wówczas Litwa podobnie, jak inne mniejsze kraje muszą opowiedzieć się po czyjejś stronie. Natomiast spokój w relacjach dwóch światowych potęg ogólnie przekłada się na bardziej stabilną sytuację na świecie.

Donald Trump w kwietniu 2025 r. wprowadził cła wobec Unii Europejskiej na poziomie 20 proc. Wkrótce zostały one zawieszone na kilka miesięcy. Ostatecznie Europie i Ameryce udało się dojść do porozumienia.

JAK TO WPLYNIE NA LITWĘ?

Czy porozumienia przywódców USA i Chin będzie miało przełożenie na litewskie życie gospodarcze?

— Jak już wspominałem część towarów wyprodukowanych nie może trafić na rynek amerykański, dlatego trafia do Unii Europejskiej. Dla konsumenta jest to dobra wiadomość, ponieważ ma dostęp do tańszej produkcji. Widzimy, że ceny na chińskie towary maleją od prawie dwóch lat.

Przemysł europejski, zwłaszcza ten konkurujący z chińskimi producentami, ma gorszy okres — tłumaczy Mačiulis.

Zdaniem ekonomisty, w najbliższym czasie obecne tendencje gospodarcze się utrzymają.

— Widzimy, że niektóre podmioty zachowują konkurencyjność. Sprzedają więcej własnej produkcji. Odnajdują nowe rynki. Zwiększył się eksport na rynek wewnętrzny UE. Na przykład w Polsce lub innych krajach europejskich zwiększa się popyt wewnętrzny. Na razie żadnych dramatycznych scenariuszy nie widzę, po prostu wzrost przemysłu i eksportu będzie wolniejszy, niż obserwowaliśmy w ciągu ostatnich pięciu lat — zaznacza Nerijus Mačiulis.

WOJNA W UKRAINIE I OZNACZENIE STREF WPLYWÓW

W trakcie spotkania w Pusanie został poruszony też temat wojny w Ukrainie. Trump w rozmowie z dziennikarzami oświadczył, że przywódca Chin podobnie, jak on, chce zakończenia wojny. „Strony konfliktu znalazły się w kłinczu i walczą, i czasami trzeba pozwolić im walczyć. To szalone. Ale on nam pomoże i będziemy współpracować w sprawie Ukrainy” — wyznał prezydent.

Liekis nie sądzi, aby Rosja lub wojna w Ukrainie była przedmiotem rozmowy Trumpa z Xi.

Starszy ekonomista Swedbanku Nerijus Mačiulis sądzi, że w Korei Południowej nie udało się osiągnąć porozumienia. Nadal chiński eksport do USA jest mocno ograniczony i w ciągu ostatnich trzech miesięcy zmniejszył się prawie o 30 proc. Odpowiednio eksport do UE wzrósł o 14 proc.

— Ameryka z Chinami w pierwszej kolejności chcą wyjaśnić stosunki między sobą. Ich celem jest stworzenie nowego porządku światowego, który oznacza nowe strefy wpływów. Podłączanie na danym etapie Rosji — która również pretenduje do roli mocarstwa, przynajmniej pod względem terytorialnym — jest raczej im średnio potrzebne. Jaka będzie rola Europy w tym nowym porządku? Na razie nie wiadomo. Teraz mamy podobną sytuację do tej podczas II wojny światowej. Tam również możemy wyodrębnić początek pewnych procesów, ale ostateczną decyzję podjęto w Jaltie i Poczdamie. Nikt nie może zagwarantować, że dla nas to dobrze się zakończy — zaznacza politolog, którego zdaniem proces kształtowania nowego porządku może potrwać 10-15 lat. ■

TVP
WILNO

■ Spotkanie Trumpa z Xi odbyło się w koreańskim Pusanie Fot. EPA-ELTA

Stare budynki ustępują miejsca nowym: intensywny rozwój budownictwa w Wilnie

Wilno dynamicznie się zmienia dzięki intensywnemu budownictwu. Inwestorzy burzą nie tylko stare budynki, ale także stosunkowo nowe. W ich miejscu powstają nowoczesne obiekty.

Justyna Giedrojc

— Miasto prężnie się zmienia dzięki inwestycjom w infrastrukturę miejską. Powstają wieżowce, luksusowe apartamentowce, dzielnice mieszkalne czy centra handlowe — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Gabrielus Grubinskas, rzecznik samorządu stołecznego.

Zauważa, że o każdym nowym projekcie, który przewiduje wyburzenie gmachu miejskiego samorząd informuje społeczność.

— Na stronie internetowej Samorządu Miasta Wilna zawsze zapraszamy do udziału w dyskusji. Wszyscy zainteresowani, nie tylko mieszkańcy stolicy, mogą zgłosić swoje spostrzeżenia i uwagi w sprawie każdego konkretnego projektu — zaznacza rozmówca.

PIERWSZY WIEŻOWIEC NA LIŚCIE OBIEKTÓW DO WYBURZENIA

Burzone są nie tylko stare gmachy, ale też centra handlowe z lat 90., a nawet biurowce z początku tego wieku. W Wierszuliskach właśnie dobiega końca rozbiórka działającego od ponad 30 lat centrum handlowego „Mada”. Projekt budowy przewiduje, że jesienią 2027 r. powstanie tu 28 tys. m kw. nowoczesnej powierzchni handlowej, inwestycje sięgają 52 mln euro.

Na liście obiektów, które planuje się wyburzyć w najbliższych miesiącach znalazł się m.in. pierwszy stołeczny wieżowiec w dzielnicy Saltoniszki (ul. Geležinio vilko 18 A). Obecnie w „zielonym” wieżowcu mieści się

centrum biznesowe spółki deweloperskiej Hanner. Spółka jest też właścicielem budynku. Uznano, że wzniesiony w 2001 r. 15-piętrowy gmach (wysokość 60 m) nie odpowiada teraźniejszemu standardom budynku biurowego.

Ma tu powstać nowoczesny biurowiec o powierzchni ponad 7 tys. m kw. Dodatkowo blisko 3 tys. m kw. przeznaczono na podziemny parking oraz schron o powierzchni 531 m kw. Nowy budynek będzie o ponad połowę niższy od obecnego, będzie miał sześć pięter, a jego wysokość wyniesie 25 m.

Kolejnym obiektem, który planuje się zburzyć ma być kompleks sportowy Impuls w dzielnicy Żyrmuny (ul. Kareivių 14).

15.>>

■ Popławy intensywnie rozbudowują się od 2017 r.

14.>>

Nieoficjalnie się mówi, że wyposażony w baseny, siłownię i łażnię obiekt sportowy nie przynosi już korzyści finansowych dla właścicieli. Podobno szczególnie kosztowne jest utrzymanie basenu.

PRACE NA GÓRZE BOUFFAŁOWEJ IDĄ PEŁNYM TEMPEM

Prawie rok minął od zakopania kapsuły czasu na górze Bouffałowej (lit. Tauro kalnas). Symboliczna ceremonia zapoczątkowała budowę jednego z najważniejszych projektów kulturalnych na Litwie — Narodowej Sali Koncertowej. Nowy obiekt powstanie w miejscu wyburzonego w 2019 r. Pałacu Związków Zawodowych. Monumentalny gmach z kolumnami w stylu socrealizmu został wzniesiony w 1963 r.

Zita Šlepetienė, kierowniczka projektów komunikacyjnych spółki Rozwoju Wilna (lit. Vilniaus vystymo kompanija) zauważa, że prace budowlane na tym obiekcie idą pełnym tempem.

— Uformowane są fundamenty wszystkich czterech sal, na niektórych widoczne już są konstrukcje budynku. Zauważalne są też kontury głównej sceny oraz centralnego wejścia. W projekt są zaangażowani specjaliści z różnych krajów, m.in. architekci z Hiszpanii, eksperci od akustyki z Japonii. Prace budowlane są realizowane w zaplanowanym czasie, dlatego prawdopodobnie już za rok zobaczymy zarysy nowego gmachu — komentuje Zita Šlepetienė.

Dodaje, że budowa obiektu jest ważnym wyzwaniem inżynieryjnym.

— W budynku o powierzchni 23,8 tys. m kw. będą cztery sale. W największej (1 600 miejsc) będą odbywały się głównie koncerty muzyki symfonicznej i kameralnej. Mała sala pomieści 500 osób. Będą tu odbywały się przedstawienia teatralne i muzyczne, konferencje, kongresy, wydarzenia kulturalne transmitowane dla telewizji. Trzecia sala dostosowana będzie do przeprowadzania zajęć edukacyjnych, organizowania wystaw i innych przedsięwzięć, w czwartej będą odbywały się próby muzyków i wykonawców. Ponadto

Narodowa Sala Koncertowa powstaje w miejscu wyburzonego w 2019 r. Pałacu Związków Zawodowych

Na liście obiektów, które planuje się wyburzyć w najbliższych miesiącach znalazł się m.in. pierwszy stołeczny wieżowiec w dzielnicy Saltoniszki (ul. Geležinio vilko 18 A). Obecnie w „zielonym” wieżowcu mieści się centrum biznesowe spółki deweloperskiej Hanner. Spółka jest też właścicielem budynku.

w budynku rozlokują się kawiarnie, księgarnia, z holu można będzie podziwiać panoramę miasta — informuje rozmówczyni.

Zakończenie budowy Narodowej Sali Koncertowej zaplanowane jest na czwarty kwartał 2028 r.

DZIELNICA MIESZKANIOWA W POBLIŻU PARKU ZAKRET

Nowoczesna dzielnica powstaje w pobliżu parku Zakret, przy ulicy Geležinio Vilko. Projekt przewiduje wybudowanie na 14 ha nowoczesnej dzielnicy z salą koncertową, centrum konferencyjnym, halą gastronomiczną, biurami i apartamentowcami. Wszystkie przestrzenie zostaną połączone, będą tu otwarte i zadane wewnętrzne deptaki. Dzielnica powstaje w miejscu zburzonego zakładu elektrotechnicznego Velga. Ogółem wielofunkcyjne gmachy zajmą

powierzchnię 306 tys. m kw. Na powierzchni 114 tys. m kw. powstaną podziemne parkingi.

Na większej działce o powierzchni 10,3 ha ma powstać wielofunkcyjny zespół budynków Akropolis Vingis. Na mniejszej części, na obszarze 3,7 ha spółka Galio Group buduje dzielnicę mieszkaniową reVingis.

NOWE, PIĘKNIE ZAZIELENIONE OSIEDLA NAD WILENKĄ

Popławy intensywnie rozbudowują się od 2017 r. Początkowo zabudowano położone nad Wilenką tereny. Po wojnie wybudowano tu zakład elektroniczny Venta oraz największy w Związku Sowieckim zakład liczników elektrycznych. W miejscu zburzonych zakładów na obszarze 5 ha powstała dzielnica o powierzchni ponad 30 tys. m kw.

Rozlokowały się tu nowoczesne bloki, sklepy, restauracje, centrum konferencyjne, kluby sportowe oraz nowoczesny bazar, gdzie rolnicy mogą sprzedawać swoją produkcję. Teren jest pięknie zazieleniony, są fontanny, trasa rowerowa oraz strefy rekreacyjne. Jest tu też nowe kino Pasaka.

Nowe dzielnice powstaną również na terenach oddzielonych od Popław ulicą Zarasų, w miejscu zburzonej fabryki tkanin Audėjas.

Fot. Marian Paluszkievicz

Eksperci ostrzegają przed samoleczeniem i nielegalnymi źródłami leków

Każdy pacjent chce jak najszybciej poczuć się lepiej, jednak samoleczenie oraz kupowanie leków na receptę poza aptekami może być bardzo niebezpieczne.

Aneta Sokołowska

Farmaceuci w rozmowie z „KW” ostrzegają, że nieprawidłowe stosowanie nieznanego preparatu może prowadzić do reakcji alergicznych a nawet zagrożenia życia.

Nielegalny handel lekami i stosowanie ich bez kontroli specjalistów stwarza ogromne ryzyko poważnych problemów zdrowotnych. Eksperci podkreślają, że tylko leki pochodzące z licencjonowanych źródeł, stosowane zgodnie z zaleceniami lekarza lub farmaceuty, są bezpieczne i skuteczne. Jednocześnie zwracają uwagę, że błędy w przechowywaniu leków, przyjmowaniu przeterminowanych preparatów czy niewłaściwym stosowaniu antybiotyków są nadal częste i mogą znacznie osłabić efekty leczenia.

BEZPIECZEŃSTWO LEKÓW I KONTROLA JAKOŚCI

— Aby zapewnić, że do mieszkańców Litwy trafiają niesfałszowane, wysokiej jakości leki, wprowadzono rozbudowane mechanizmy kontroli. Każde opakowanie leku jest skanowane zarówno w hurtowni, jak i w aptekach, a jego droga jest „śledzona” od produkcji do wydania w aptecę. Jeśli podczas kontroli system zasygnalizuje nieprawidłowość, lek musi zostać poddany kwarantannie, a sytuacja dokładnie zbadana. W litewskich aptekach nie odnotowano ani jednego przypadku fałszerstwa, który mógłby budzić wątpliwości co do pochodzenia leku. Dlatego kupując leki w aptekach, mieszkańcy mogą być spokojni — trafiają do nich produkty wysokiej jakości, które przeszły liczne kontrole i certyfikacje — wyjaśnia w rozmowie z „Kurierem wileńskim” Kristina Nemaniūtė-Gagė, prezes Litewskiego Stowarzyszenia Farmaceutycznego.

Tylko leki pochodzące z licencjonowanych źródeł, stosowane zgodnie z zaleceniami lekarza lub farmaceuty, są bezpieczne i skuteczne **Fot. Marian Paluszkievicz**

Jednak zaznacza, że niestety, wciąż zdarzają się osoby kupujące leki poza licencjonowanymi punktami sprzedaży — na targowiskach, w mediach społecznościowych, na portalach ogłoszeniowych, a nawet bezpośrednio z samochodów. Taki handel istnieje nie tylko w przestrzeni publicznej, ale również wśród osób odwiedzających apteki. Często pacjenci przynoszą nieokreślone opakowania, nieoznaczone po litewsku, i pytają farmaceutów, jak należy przyjmować te leki.

— Przyjmując nieznane preparaty, ludzie nie tylko nie wyzdrowieją, ale mogą poważnie zaszkodzić swojemu zdrowiu. Nie wiadomo, jaki to lek, jakie substancje chemiczne zawiera, ani w jakich warunkach był transportowany i przechowywany — od tego zależy jego bezpieczeństwo i skuteczność. Nieprawidłowe stosowanie takiego preparatu może prowadzić do reakcji alergicznych, interakcji z innymi lekami, a nawet poważnych komplikacji zdrowot-

nych. Dlatego odpowiedzialność za zdrowie spoczywa wyłącznie na osobie decydującej się na przyjęcie nieznanego leku — podkreśla Kristina Nemaniūtė-Gagė.

KONIECZNA JEST EDUKACJA

Rozmówczyni zaznacza, że aby skutecznie ograniczyć nielegalną sprzedaż leków, konieczna jest przede wszystkim szeroka edukacja społeczeństwa. W obecnej sytuacji geopolitycznej, po doświadczeniach pandemii i w obliczu czasowych niedoborów leków, coraz więcej osób szuka alternatywnych źródeł farmaceutyków. Niestety, takie poszukiwania sprzyjają oszustwom, zwłaszcza w internecie, gdzie pojawiają się nielegalne oferty i reklamy, często wykorzystujące wizerunki znanych osób w celu wzbudzenia zaufania.

— Leki nie są zwykłym towarem i nie powinny być traktowane jak produkty codziennego użytku.

16.>>

Pacjenci powinni stosować leki na receptę wyłącznie zgodnie z zaleceniami lekarza, aby uniknąć niewłaściwego dawkowania, działań niepożądanych czy interakcji z innymi preparatami. Farmaceuta może wydać lek bez recepty jedynie wtedy, gdy pacjent zna preparat i potrzebuje go pilnie, co zapewnia bezpieczeństwo i skuteczność leczenia — przypomina prezes Litewskiego Stowarzyszenia Farmaceutycznego.

BŁĘDY W SAMOLECZENIU I WSKAZÓWKI FARMACEUTKI

Toma Gečienė, farmaceutka z apteki Eurovaistinė, ostrzega, że samoleczenie często wiąże się z ryzykiem: błędy w dawkowaniu, przyjmowaniu przeterminowanych leków czy stosowaniu preparatów z nieznanych źródeł mogą poważnie zagrażać zdrowiu.

Używanie przeterminowanych leków. Nawet jeśli lek wygląda na niezmienny po upływie terminu ważności, nie oznacza to, że nadaje się do użytku. Przeterminowany preparat może nie działać, a w innych przypadkach wywołać wysypki, reakcje alergiczne lub poważniejsze problemy zdrowotne. Czasami data ważności jest mylona z okresem przydatności po otwarciu opakowania, np.

w przypadku syropów, kropli do oczu lub leków płynnych. Zaleca się wówczas zapisanie daty otwarcia preparatu.

Tabletki kruszone lub do żucia. Niektóre osoby kruszą tabletki lub żują je przed zażyciem, co może zmienić lub całkowicie zniweczyć działanie leku. Nadal pokutuje mity, że takie preparaty działają szybciej — jest to nieprawda. Przed zmianą sposobu podawania leków należy skonsultować się z lekarzem lub farmaceutą.

Przechowywanie leków w lodówce. Nie wszystkie leki wymagają przechowywania w lodówce. Warunki przechowywania zawsze znajdują się w ulotce. Przechowywanie leków w nieodpowiednich warunkach może prowadzić do utraty skuteczności lub zagrożenia dla zdrowia.

Błędy podczas stosowania antybiotyków. Często pacjenci próbują leczyć się antybiotykami pozostałymi po wcześniejszej chorobie lub stosują je bez infekcji bakteryjnej. Pełna kuracja antybiotykowa jest konieczna — wczesne przerwanie leczenia może spowodować nawroty choroby i uodpornienie bakterii.

— Przed zażyciem jakichkolwiek leków lub suplementów diety należy zawsze skonsultować się z lekarzem lub farmaceutą — apeluje Toma Gečienė. ■

Przyjmując nieznane preparaty, ludzie nie tylko nie wyzdrowieją, ale mogą poważnie zaszkodzić swojemu zdrowiu **Fot. Freepik**

Zimą autostradą pojedziemy szybciej

Od 1 listopada na wybranych litewskich autostradach kierowcy będą mogli jechać nawet 130 km/h również zimą — jeśli pozwolą na to warunki pogodowe.

Na trasach A1 Wilno–Kowno oraz A5 Godlewo–Mariampol wdrożony zostanie dynamiczny system regulacji prędkości.

„Obecnie zimy są łagodniejsze, więc możemy to wykorzystać do korekty ograniczeń prędkości bez dodatkowych kosztów. Jeśli warunki pogodowe będą dobre, kierowcy będą mogli jechać szybciej i skrócić czas podróży między dwoma największymi miastami w kraju. Jest to projekt pilotażowy, a kierowcy będą mogli wypróbować tę nowość od 1 listopada” — mówi minister łączności Juras Taminskas. System opiera się na danych z drogowych stacji meteorologicznych, kamer oraz znaków zmiennej treści. W sprzyjających warunkach — gdy nawierzchnia będzie sucha, a temperatura dodatnia — dopuszczalna prędkość wzrośnie do 130 km/h. W przeciwnym wypadku obowiązywać będzie ograniczenie do 110 km/h lub mniej. Zmienny znak ograniczenia prędkości będzie wyświetlany na ekranach umieszczonych na drogach.

„Zrobiliśmy kolejny krok w kierunku inteligentniejszej infrastruktury drogowej” — powiedział Martynas Gedaminskas, dyrektor „Via Lietuva”. Policja popiera projekt, ale przypomina, że to kierowcy odpowiadają za bezpieczne dostosowanie prędkości. „Zawsze zachęcamy kierowców do oceny rzeczywistych warunków drogowych i pogodowych. Nawet jeśli dopuszczalna prędkość jest wyższa, najważniejsza jest ostrożność i odpowiedzialność kierowców” — zaznaczył Vytautas Grašys, szef Biura Porządku Publicznego w Departamencie Policji.

System działać będzie w oparciu o 170 stacji pogodowych. Docelowo planowane jest jego rozszerzenie na trasę do Kłajpedy i w kierunku granicy z Polską.

**Opr. J.B. na podst.
inf. Ministerstwa Łączności**

Dni Filmu Polskiego. Najciekawsze polskie produkcje po raz czwarty w DKP

Aneta Sokołowska

W poprzednim artykule przybliżyliśmy Państwu wydarzenia teatralne i muzyczne w ramach Dni Kultury Polskiej w Wilnie. Teraz przyszedł czas na kino — jedną z najciekawszych części wydarzenia, czyli Dni Filmu Polskiego, organizowane przez DKP w Wilnie w dniach 24-29 listopada.

To wyjątkowa okazja, aby w sali Domu Kultury Polskiej zobaczyć najnowsze polskie produkcje filmowe, które zdobywają uznanie zarówno w kraju, jak i za granicą. Dzięki staraniom DKP uczestnicy festiwalu mogą poczuć prawdziwą atmosferę polskiego kina.

POKAZY, DYSKUSJE, SPOTKANIA

O filmach nam opowiada, przybliżając ich kontekst i podkreślając najważniejsze elementy warte uwagi, Łukasz Skórko, absolwent filmoznawstwa, doktorant Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Łódzkiego, wiceprezes Fundacji Kontrplan, miłośnik i znawca filmu.

— W tym roku już po raz czwarty, dzięki współpracy Domu Kultury Polskiej w Wilnie z Fundacją Kontrplan, w programie festiwalu Dni Kultury Polskiej w Wilnie znalazł się wyjątkowy program Dni Filmu Polskiego. Podobnie jak w poprzednich latach prezentujemy w nim najciekawsze i najnowsze polskie filmy. W tej edycji wydarzenia premierowość prezentowanych tytułów potraktowaliśmy jeszcze bardziej priorytetowo — wileński pokaz „Zgreda” jest dopiero drugim pokazem filmu na świecie, projekcja „Życia dla początkujących” odbywa się jedynie miesiąc po przypadającej na 24 października polskiej premierze kinowej filmu, a naszą tegoroczną propozycję dla uczniów — „100 dni do matury” — można było dotąd zobaczyć wyłącznie w Polsce, gdzie film obejrzało ponad milion widzów — dzieli się Łukasz Skórko.

W programie znalazły się również dwa nieco starsze, ale świetnie przyjęte i wielokrotnie nagradzane tytuły — film „Święto ognia” uwielbianej na Litwie reżyserki Kingi

Dębskiej oraz „Lombard” w reżyserii Łukasza Kowalskiego, nagrodzony Orłem w kategorii najlepszego filmu dokumentalnego.

— Tegoroczne pokazy tradycyjnie uświetnią dyskusje z twórcami po projekcjach. Po „Święcie ognia” porozmawiamy z Pauliną Pytlak, nagrodzoną na 48. FPFF za najlepszy debiut aktorski, a o „Życiu dla początkujących” opowie laureatka nagrody Rising Star za najlepszy debiut aktorski na tegorocznej edycji Międzynarodowego Festiwalu Kina Niezależnego Mastercard OFF CAMERA, Magdalena Maścianica. Po pokazie „Zgreda” odbędzie się spotkanie z reżyserem i scenarzystą Fadim Chakkourem, aktorem Kacprem Olszewskim oraz scenografką i kostiumografką Sylwią Chakkour. Z kolei po zamykającym festiwal pokazie filmu dokumentalnego „Lombard” będzie okazja do rozmowy z reżyserem i scenarzystą filmu Łukaszem Kowalskim oraz producentką Anną Mazerant — wymienia nasz rozmówca.

PROGRAM DNI FILMU POLSKIEGO

24 listopada, 18.30, „Święto ognia”, po filmie spotkanie z Pauliną Pytlak;

26 listopada, 18.30, „Życie dla początkujących”, po filmie spotkanie z Magdaleną Maścianicą;

27 listopada, 12.00, „100 dni do matury”;

27 listopada, 18.30, „Zgred”, po filmie spotkanie z Fadim Chakkourem, Kacprem Olszewskim i Sylwią Chakkour;

29 listopada, 17.00, „Lombard”, po filmie spotkanie z Łukaszem Kowalskim i Anną Mazerant.

Bilety na wszystkie pokazy filmowe w ramach XII Dni Kultury Polskiej w Wilnie są do nabycia online, poprzez stronę kakava.lt.

Organizatorem wydarzenia jest Dom Kultury Polskiej w Wilnie. Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku. Projekt współfinansowany przez Samorząd Miasta Wilna oraz przez Departament Mniejszości Narodowych przy Rządzie RL. Wydarzenie sfinansowane ze środków Województwa Małopolskiego.

Partnerem strategicznym festiwalu jest Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Partnerzy festiwalu: Województwo Podlaskie, Wileński Oddział Miejski ZPL, Teatr im. S.I. Witkiewicza w Zakopanem, Kujawsko-Pomorski Teatr Muzyczny w Toruniu, Fundacja „Kontrplan”, Legalna Kultura. ■

Film „100 dni do matury” można było dotąd zobaczyć wyłącznie w Polsce, gdzie film obejrzało ponad milion widzów **Fot. mat.prasowe, opr. red.**

Startuje VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej, tym razem w Kiszyniowie i online

Już 7 grudnia odbędzie się VII Międzynarodowy Dzień Edukacji Polonijnej (MDEP) — międzynarodowe wydarzenie organizowane przez Polish Academy of Social Sciences and Humanities (PASSH), poświęcone edukacji polonijnej, nauczycielom, rodzicom i uczniom na całym świecie.

Tegoroczna edycja odbędzie się w Kiszyniowie (Mołdawia) oraz online, łącząc uczestników z całego świata.

NAJBARDZIEJ PAŁĄCE TEMATY DLA POLONII

W programie znajdują się panele i wykłady koncentrujące się na najbardziej palących tematach dla Polonii. Uczestnicy będą dyskutować o metodyce nauczania języka polskiego jako ojczystego i obcego, zastosowaniu nowych technologii w nauczaniu oraz pedagogicznych i psychologicznych aspektach rozwoju i funkcjonowania dzieci w szkole.

Gościem specjalnym będzie Svetlana Gumeni, dyrektor Biblioteki im. Adama Mickiewicza w Kiszyniowie.

W wydarzeniu udział wezmą wybitni eksperci i naukowcy z czołowych polskich uczelni. Swoje udział potwierdzili m.in.: prof. dr hab. Przemysław Gębał, prof. dr hab. Aneta Lewińska, prof. dr hab. Małgorzata Sitek dr hab. Anna Fidelus, prof. UKSW, dr hab. Ewa Czaplewska, prof. UG, dr Aleksandra Jędrzysek, prof. MANS, dr Ewa Wojtowicz, dr Marcin Zarzecki.

Podczas wydarzenia ogłoszone zostaną wyniki Międzynarodowych Konkursów na Ucznia Roku i Polonijnego Artystę Roku, a także zaprezentowany zostanie reportaż „Osobowość Polonijna Roku 2025” oraz cykl „Głosy Polonii: światowe spotkania z językiem polskim”. Dzień przed głównym wydarzeniem odbędą się warsztaty dla uczniów z Mołdawii, prowadzone przez dr Klaudię Muchę-Iwaniczko oraz mgr Mirosławę Lipkę.

REJESTRACJA NA WYDARZENIE

Rejestracja: udział stacjonarny: do 30 listopada 2025 r.; udział online: do 4 grudnia 2025 r., godz. 10:00 (EET). Więcej informacji: https://passhlondyn.eu/?page_id=15651.

Patronat honorowy: Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG) Polish Academy of

Social Sciences and Humanities. Dofinansowano przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego ze środków budżetu państwa w ramach dotacji celowej na podstawie umowy o dofinansowanie z dnia 23.09.2025 w ramach wykonania zadania „Język polski na Wyspach Brytyjskich”.

Ogarnizatorzy

POLISH ACADEMY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
PASSH

INSTITUT ROZWOJU JĘZYKA POLSKIEGO
Dofinansowano przez
Instytut Rozwoju Języka Polskiego
ze środków budżetu państwa

MIĘDZYNARODOWY
DZIEŃ EDUKACJI
POLONIJNEJ

ZAPRASZAMY NA
7. MIĘDZYNARODOWY
DZIEŃ EDUKACJI POLONIJNEJ
KTÓRY ODBĘDZIE SIĘ W
FORMULE HYBRYDOWEJ
7 GRUDNIA 2025 ROKU W KISZYNIOWIE

TVP
POLONIA

ORPEG
OŚRODEK ROZWOJU
POLSKIEJ EDUKACJI ZA GRANICĄ

DZIENNIK BERLIŃSKI

Centralne obchody 100-lecia działalności organizacji tatarskich w Polsce

W sobotę 18 października w sali reprezentacyjnej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku odbyła się oficjalna część obchodów 100-lecia działalności organizacji tatarskich w Polsce.

Uroczystość została zorganizowana przez Związek Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej (ZTRP) pod honorowym patronatem wojewody i marszałka województwa, a także pod patronatem medialnym PR Białostok i TVP3 Białostok, przy finansowym wsparciu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Oficjalnego powitania gości dokonał prezes ZTRP — Jan Adamowicz.

UCZESTNICY OBCHODÓW

Związek Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej jest organizacją skupiającą obywateli polskich pochodzenia tatarskiego. Ich przodkowie osiedlili się na polskich ziemiach przed setkami lat i stawali orężnie w obronie ojczyzny, którą wybrali z własnej, nieprzymuszonej woli.

Wśród uczestników obchodów znaleźli się przedstawiciele społeczności tatarskiej — działacze ZTRP, członkowie i sympatycy mniejszości tatarskiej oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych — m.in. wicemarszałek Senatu RP Maciej Żywno, wojewoda podlaski Jacek Brzozowski, radni wojewódzcy oraz pełnomocnik ds. mniejszości narodowych i etnicznych, dr Artur Konopacki, który otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi za aktywność na rzecz mniejszości tatarskiej. Wojewoda wręczył również pamiątkowe grawertony z okazji jubileuszu (a wśród wyróżnionych był prezes Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej Jan Adamowicz).

REFLEKSJE NAD ROLĄ TATARSKIEJ MNIEJSZOŚCI W POLSCE

Wojewoda, witając przybyłych, powiedział m.in.: „Cieszę się, że

Prezes ZTRP Jan Adamowicz, otrzymuje z rąk wojewody podlaskiego Jacek Brzozowskiego list gratulacyjny

to stulecie możemy świętować tu — w stolicy województwa podlaskiego — razem. 100 lat organizacji tatarskich to niewielki wycinek długiej historii Tatarów w Polsce. To co najmniej 600 lat, od bitwy pod Grunwaldem. Polscy Tatarzy brali udział we wszystkich najważniejszych momentach w dziejach naszego kraju. Zawsze byliście Państwo w służbie naszej Ojczyźnie”.

Uroczystość była także momentem refleksji nad rolą tatarskiej mniejszości w Polsce. Także w liście od marszałka województwa podlaskiego zaznaczono, że Tatarzy wpisani są w historię regionu Podlasia „w Bohonikach, Kruszynianach i wielu innych

miejscach (...) kultura tatarska żyje na co dzień”.

Jednym z centralnych momentów jubileuszu było wręczanie odznaczeń i wyróżnień. Prezes ZTRP Jan Adamowicz otrzymał z rąk wicemarszałka Senatu RP Medal Senatu RP za szczególne zasługi dla kultury i życia społecznego; dr Artur Konopacki, pełnomocnik wojewody ds. mniejszości narodowych i etnicznych, został uhonorowany Srebrnym Krzyżem Zasługi za działania na rzecz tożsamości kulturowej tatarskiej mniejszości, a działacze związku i osoby zasłużone dla społeczności tatarskiej otrzymali pamiątkowe grawertony.

20.>>

W późniejszym panelu poświęconemu historii związku udział brali: prof. Selim Chazbijewicz, dr Aleksander Miśkiewicz i prowadzący go dr Artur Konopacki.

CELE I DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI

Związek zabiega o zachowanie świadomości etnicznej polskich Tatarów, dąży do integracji ludności pochodzenia tatarskiego oraz stara się kultywować i propagować tradycje tatarskie, będące także elementem kultury polskiej. Związek założony został w roku 1992 z inicjatywy publicysty Macieja Musy Konopackiego, działacza społecznego Stefana Mustafy Mucharskiego oraz poety i publicysty prof. Selima Chazbijewicza. Związek nawiązuje do tradycji działającego w okresie międzywojennym Związku Kulturalno-Oświatowego Tatarów RP.

Celem Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej jest odrodzenie ideologii etnicznej Tatarów. Związek składa się dziś z czterech autonomicznych oddziałów a na czele Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej stoi Rada Centralna. W latach 1993-2003 wydawany był „Rocznik Tatarów Polskich” — czasopismo naukowe, kultural-

ne i społeczne dotyczące historii, współczesności i kultury Tatarów w Polsce i w Europie Wschodniej. Oprócz tego nakładem „Biblioteki Rocznika Tatarów Polskich” ukazały się — formalnie jako suplementy do niego — pozycje książkowe (w sumie około 20 tytułów).

Związek organizuje naukowe i popularne konferencje, zjazdy, spotkania będące substytutem dawnych codziennych relacji wzajemnych rozproszonej dziś grupy. Nawiązywane są kontakty z odrodzonymi organizacjami tatarskimi na Litwie i Białorusi. Związek kultywuje tradycje 13 Pułku Ułanów Wileńskich, co zostało potwierdzone aktem w sierpniu 2005 r. na XVI Zjeździe Kawalerzystów II RP w Grudziądzu przez Zarząd Zrzeszenia Kół Pułkowych Kawalerii z Londynu. Na XIX Zjeździe Kawalerzystów II RP w 2007 r. zostało nadane również prawo do wskrzeszania i kultywowania tradycji 1 Szwadronu Tatarskiego wchodzącego w skład 13 Pułku Ułanów Wileńskich, przez Radę Centralną Związku Tatarów Rzeczypospolitej. Uczestnicy mieli też okazję wysłuchać referatów dotyczących historii tatarskiej mniejszości, jej działalności społecznej i kulturalnej w Polsce.

TATARSKIE SMAKOŁYKI, WYSTĘPY, UROCZYSTA KOLACJA I ZWIEDZANIE

Następnie, w trakcie przerwy kawowej, serwowano tatarskie smakołyki, przygotowane przez tatarską restaurację HALVA. Można też było zapoznać się z historią związku w holu recepcyjnym na specjalnie przygotowanej wystawie. Obchody 100-lecia uświetnił występ Tatarskiego Zespołu Taneczno-Wokalnego „Buńczuk” prowadzonego przez Fundację Tatarskie Towarzystwo Kulturalne, który zaprezentował tradycyjną muzykę i tańce tatarskie, wprowadzając uczestników w klimat kultury tatarskiej. A wieczorem, w setną rocznicę powstania związku, we wspomnianej już tatarskiej restauracji, uroczystą kolacją świętowano 100-lecie ZTRP.

Następnego dnia (w niedzielę 19 października) uczestnicy obchodów pojechali autokarem do Bohonik i Kruszynian, gdzie zwiedzano miejscowe tatarskie meczety oraz mizary (cmentarze tatarskie), będące miejscami kultu i pamięci, gdzie składano hołd osobom zasłużonym dla społeczności tatarskiej. ■

Leszek Wątróbski

Fot. autor tekstu

Obchody 100-lecia uświetnił występ Tatarskiego Zespołu Taneczno-Wokalnego „Buńczuk” prowadzonego przez Fundację Tatarskie Towarzystwo Kulturalne

SoDra upraszcza nazwy i wydłuża okres dziedziczenia świadczeń

Od początku 2026 r. zmieni się nazwa i okres dziedziczenia najczęściej wybieranej renty dożywotniej. Celem jest uproszczenie zasad i poprawa zrozumienia świadczeń przez emerytów.

JASNE ZASADY, PROSTSZE NAZWY

Od 2026 r. „standardowa renta dożywotnia z gwarantowanym okresem wypłat” (lit. (standartinis pensiją anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu) zostanie przemianowana na „dziedziczną standardową rentę emerytalną” (lit. paveldimas standartinis pensiją anuitetas). Zmiana ma na celu ułatwienie zrozumienia charakteru świadczenia, które obecnie wybiera 69 proc. emerytów korzystających z oferty SoDry.

Obecna nazwa jest myląca — wielu mieszkańców sądzi, że „gwarantowany okres wypłat” oznacza zakończenie wypłacania świadczeń po osiągnięciu konkretnego wieku. W rzeczywistości oznacza to, że w przypadku śmierci emeryta przed zakończeniem tego okresu, pozostałe środki trafiają do jego spadkobierców. Po jego upływie świadczenia są nadal wypłacane, ale nie podlegają już dziedziczeniu.

DZIEDZICZENIE AŻ DO 85. ROKU ŻYCIA

Najważniejszą zmianą będzie wydłużenie okresu dziedziczenia z obecnych 80 do 85 lat. Oznacza to, że w przypadku śmierci emeryta przed ukończeniem 85. roku życia, świadczenia niewypłacone do tego momentu trafiają do jego spadkobierców. Natomiast jeśli dana osoba będzie żyła dłużej, będzie nadal otrzymywać świadczenia emerytalne przez całe życie, ale nie będą one już dziedziczne.

Zmiana ta zrównuje warunki dziedziczenia z tzw. odroczoną rentą emerytalną, w której wypłaty do 85. roku życia realizuje firma emerytalna z funduszy podlegających dziedziczeniu.

SoDra modernizuje system rent — dłuższe dziedziczenie, prostsze zasady, więcej przejrzystości Fot. Marian Paluszkiewicz

CZYM SĄ RENTY EMERYTALNE?

Renta emerytalna to forma ubezpieczenia zapewniająca stały dochód po osiągnięciu wieku emerytalnego. W zamian za środki zgromadzone w funduszu emerytalnym SoDra zobowiązuje się do wypłaty świadczeń dożywotnio — niezależnie od długości życia emeryta. Wypłaty te mogą wzrosnąć w wyniku indeksacji, zależnie od wyników funduszu rentowego.

Obecnie z tego rozwiązania korzysta prawie pięć tysięcy osób.

TRZY TYPY RENT EMERYTALNYCH

Na Litwie dostępne są trzy podstawowe typy rent emerytalnych oferowanych przez SoDrę:

1. Standardowa renta emerytalna (niedziedziczna). Najwyższe świadczenia wśród wszystkich opcji. Środki są wypłacane dożywotnio wyłącznie emerytowi i nie są dziedziczone.

2. Dziedziczna standardowa renta emerytalna. Stałe wypłaty dożywotnie, z gwarancją wypłat do 80. roku życia — jeśli beneficjent umrze wcześniej, środki otrzymują jego spadkobiercy. Od 2026 r. okres gwarantowany wydłużony z 80 do 85 lat.

3. Odroczona renta emerytalna. Do 85. roku życia wypłaty realizowane są przez firmę emerytalną z dziedzicznego kapitału. Po tym wieku wypłaty przejmuje SoDra — są one stałe, ale już nie podlegają dziedziczeniu.

Zmiany mają uprościć zrozumienie zasad funkcjonowania systemu emerytalnego i ułatwić przyszłym emerytom podejmowanie decyzji w oparciu o jasne i jednoznaczne informacje. Ponadto zmiany mają wyeliminować nieporozumienia związane z pojęciem „okresu gwarancyjnego” i podkreślić, że renta dożywotnia zapewnia świadczenia przez całe życie, niezależnie od wieku. ■

Opr. J.B. na podst. inf. SoDra

Dachy bloków – niewykorzystane źródło energii słonecznej na Litwie

Choć panele słoneczne zyskują na popularności, dachy litewskich bloków wielomieszkaniowych wciąż pozostają niemal niewykorzystane. Ekspert wskazuje, że problemem nie jest technologia, lecz brak odpowiednich zachęt i procedur

Energia słoneczna na Litwie notuje dynamiczny wzrost – tylko w 2025 r. zainstalowana moc wzrosła o ponad 50 proc. Ponad 100 tys. gospodarstw domowych ma już własne instalacje na dachach. Tymczasem w dużych miastach Litwy znajduje się ok. 17 tys. bloków wielomieszkaniowych, z czego 86 proc. dachów nadaje się do montażu paneli fotowoltaicznych. To potencjał blisko 300 MW – wystarczający do zasilania 150 tys. mieszkań.

Mimo to dachy bloków pozostają w dużej mierze niewykorzystane.

ZAINTERESOWANIE JEST, ALE BRAKUJE WSPARCIA

Organizacja „Gospodarka o obiegu zamkniętym” (lit. Žiedinė ekonomika) opracowała praktyczny przewodnik dla mieszkańców: „Elektrownia słoneczna na dachu bloku wielomieszkaniowego: praktyczny przewodnik dla mieszkańców”, który krok po kroku opisuje, jak przejść od pomysłu do realizacji instalacji. W publikacji zawarto również przykłady z Litwy, Polski, Łotwy i Niemiec, prezentujące różne modele wdrażania projektów.

„Rozwiązanie kwestii dotacji otworzyłoby możliwości wykorzystania dachów bloków wielomieszkaniowych do produkcji energii słonecznej. Bloki wielomieszkaniowe mogłyby stać się jednym z najważniejszych lokalnych źródeł zielonej energii elektrycznej w miastach, a mieszkańcy bloków wielomieszkaniowych mogliby zaoszczędzić pieniądze. Ponadto byłby to doskonały krok w kierunku dalszej niezależności energetycznej Litwy” – twierdzi jeden z autorów publikacji Domantas Tracevičius

POZYTYWNE PRZYKŁADY

Jednym z pierwszych projektów jest blok w Taurogach przy ul. Aerodromo, gdzie podczas renowacji

dachu zainstalowano elektrownię słoneczną o mocy 34 kW. Wytworzona energia wykorzystywana jest do oświetlenia części wspólnych i zasilania 13 mieszkań. Mieszkańcom przypisano indywidualne udziały w instalacji – od 1 do 3 kW.

Szacuje się, że średnie zużycie energii elektrycznej w jednym mieszkaniu to ok. 2 tys. kWh rocznie – tyle może wygenerować instalacja o mocy 2 kW.

Jeszcze niedawno instalacja wspólnej elektrowni słonecznej wiązała się z barierami formalnymi. Aby dzielić się energią, konieczne było np. tworzenie spółdzielni energetycznych. Obecnie – dzięki zmianom w przepisach wprowadzonym przez Ministerstwo Energetyki – mieszkańcy mogą legalnie instalować wspólne elektrownie w budynku bez tworzenia osobnej osoby prawnej.

BRAK DOTACJI ZNIECHĘCA

W 2025 r. wsparcie finansowe oferowane jest jedynie osobom indywidualnym – instalującym panele na domach jednorodzinnych lub kupującym udziały w zewnętrznych

parkach słonecznych. Mogą oni liczyć na dofinansowanie w wysokości od 255 do 323 euro za każdy zainstalowany kilowat. Mieszkańcy bloków wielomieszkaniowych, którzy chcą stworzyć wspólną instalację, nie mają obecnie dostępu do żadnej formy dotacji.

W przeszłości podobne zaproszenie do składania wniosków ogłoszone przez Agencję Zarządzania Projektami Środowiskowymi (APVA) spotkało się z dużym zainteresowaniem – wpłynęło ponad 80 zgłoszeń.

DOSTĘPNY PRZEWODNIK

Przewodnik „Elektrownia słoneczna na dachu bloku wielomieszkaniowego: praktyczny przewodnik dla mieszkańców” dostępny jest bezpłatnie i może być wykorzystywany przez samorządy, zarządców nieruchomości, wspólnoty mieszkaniowe oraz wykonawców. Celem jest przyspieszenie rozwoju miejskiej energetyki społecznej i lepsze wykorzystanie potencjału dachów w litewskich miastach.

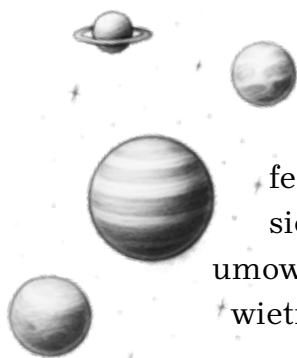
Opr. J.B. na podst. inf. zenpr.lt

Na dachach domów jednorodzinnych na Litwie działa już około 100 tys. instalacji fotowoltaicznych **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Siemanko! Czy wiecie, że dzisiaj, to znaczy 4 listopada rozpoczął się Światowy Tydzień Przestrzeni Kosmicznej, który będzie trwał przez siedem dni, czyli do 10 listopada. Zapraszam więc wszystkich w daleką podróż do wszechświata, który rozpoczyna się tuż poza naszą planetą

Co to jest przestrzeń kosmiczna?

Przestrzeń kosmiczna to przestrzeń poza obszarem ziemskiej atmosfery. Za granicę pomiędzy atmosferą a przestrzenią kosmiczną przyjmuje się umownie wysokość 100 km nad powierzchnią Ziemi, gdzie przebiega umowna linia Kármána. Ściśle wytyczonej granicy między przestrzenią powietrzną a przestrzenią kosmiczną nie ma.

Gdzie są największe szanse na znalezienie życia pozaziemskiego?

Życie mogło niegdyś istnieć na Marsie. Niewielu uczonych spodziewa się jednak znaleźć je tam dzisiaj.

Miejsce, w którym badacze mają nadzieję na znalezienie żywych organizmów, jest jeden z księżyców Jowisza, Europa. Dane zgromadzone w 1995 roku przez sondę NASA Galileo sugerują jednak, że pod zamrażniętą powierzchnią Europy może kryć się rozległy ocean. Aby się dowiedzieć, co tak naprawdę dzieje się na Europie, NASA planuje wysłać tam serię satelitów.

Status prawny przestrzeni kosmicznej

Przestrzeń kosmiczna wraz z wszelkimi znajdującymi się w niej ciałami niebieskimi nie może być zawłaszczana przez państwa i jest otwarta dla badań i użytkowania na równych zasadach przez wszystkie kraje. Do przestrzeni kosmicznej nie wolno wprowadzać jakichkolwiek obiektów przeno-

sących broni masowego zniszczenia.

Każdy obiekt wyniesiony w przestrzeń kosmiczną ma przynależność państwa, w którym jest zarejestrowany i na jego pokładzie obowiązuje prawo tego państwa. Jednocześnie astronautów uważa się za wysłanników całej ludzkości i w razie potrzeby każde państwo powinno udzielić im pomocy.

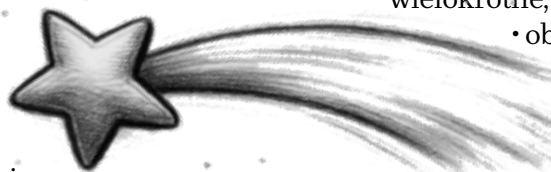
Co to jest ciało niebieskie?

Ciało niebieskie to każdy obiekt fizyczny oraz układ powiązanych ze sobą obiektów lub ich struktur, występujący w przestrzeni kosmicznej, czyli poza granicą atmosfery ziemskiej. Ciało niebieskie jest przedmiotem zainteresowania astronomii.

Wśród ciał niebieskich wyróżnia się, między innymi, następujące obiekty, układy i struktury — od największych do najmniejszych:

- Wszechświat jako całość;
- Wielkie Pustki, rozmiary: około 1 miliarda lat świetlnych;
- Supergromady, gromady galaktyk i galaktyki;

- czarne dziury;
- ciemną materię;
- gromady gwiazd i gwiazdy, w tym: gwiazdy podwójne i gwiazdy wielokrotne;
- obiekty mgławicowe;
- materię międzygwiazdową;
- układy planetarne i planety;
- planety karłowate;
- małe ciała układów planetarnych, w tym: planetoidy, komety, meteoroidy oraz materię międzyplanetarną;
- księżyce planet i naturalne satelity planetoid.

ALE DOWCIP!

Marsjanin do swego kolegi ze stacji kosmicznej:
— Widzę Ziemiannina! Robię mu zdjęcie i ci przesyłam!
Kolega Marsjanina:
— Brukowce na Marsie sporo dadzą za takie „cudeńko”!

Podniebna wykreślanka

Wykreślcie z diagramu (poziomo i pionowo) nazwy kojarzące się z kosmosem: GWIAZDY, KOSMOS, DROGA MLECZNA, KOMETA, KSIĘŻYC, MARS, METEORYT, SONDA, STATEK KOSMICZNY, SATELITA, PLANETA, WENUS.

Pozostałe pola czytane rzędami utworzą hasło.

M	E	T	E	M	I	O	R	Y	T	K	O
Ł	P	L	A	N	E	A	T	A	J	K	K
K	O	S	A	T	E	S	L	I	T	A	S
O	M	A	R	S	P	O	E	R	N	I	I
M	K	G	W	I	A	N	Z	D	Y	W	Ę
E	S	T	W	E	N	D	U	S	R	Z	Y
M	A	K	O	S	Ł	A	M	O	S	S	Ż
T	Ł	O	D	R	O	Ń	G	A	C	E	Y
A	R	M	L	E	U	S	C	Z	N	A	C
Z	Y	Ł	S	T	A	Z	T	E	K	I	E
M	K	O	S	I	M	I	C	Z	N	Y	Ę

Jak długo człowiek jest w stanie przeżyć bez skafandra w przestrzeni kosmicznej?

Zakłada się, iż człowiek wystawiony na działanie próżni kosmicznej straci przytomność w przeciągu 9-11 sekund. Śmierć następuje z powodu po prostu gwałtownego ubytku tlenu z organizmu. Eksperymenty na zwierzętach wykazały, że w ciągu minuty może nastąpić migotanie komór serca. Po około 90 sekundach akcja serca ustaje, natomiast po 2 minutach następuje śmierć mózgowa. Wynik — bardzo, ale to bardzo niewiele.

ALE DOWCIP!

— Szefie, już dwa tygodnie po terminie, a ja wciąż nie dostałem wypłaty...
— To ty Heniek nie wiesz, że kryzys? Co ty? Z kosmosu jesteś czy jak?

Pachnące latem domowe wino z aronii

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Domowe wino z aronii to nie tylko szlachetny napój, ale i pamiątka letniego czasu, zamknięta w butelce. To trunek, który idealnie komponuje się z jesiennymi i zimowymi wieczorami.

Składniki na ok. 10 litrów wina z aronii:

- 5 kg dojrzałych owoców aronii (najlepiej po przymrozkach lub przemrożonych w zamrażarce)
- 3,5–4 kg cukru
- ok. 8 litrów przegotowanej, wystudzonej wody
- drożdże winiarskie (np. typu Bordeaux lub Burgund)
- pożywka dla drożdży
- ewentualnie kwas cytrynowy (1–2 łyżeczki, jeśli wino ma być bardziej rześkie w smaku)

Wykonanie:

Owoce aronii należy najpierw dokładnie przebrać, a następnie umyć i lekko rozgnieść, aby uwolniły sok. Tak przygotowaną pulpę owocową umieszcza się w dużym naczyniu fermentacyjnym, dodaje ok. 3 litrów przegotowanej, wystudzonej wody i połowę cukru. Po wymieszaniu całość należy przykryć gazą i pozostawić w ciepłym miejscu na 2–3 dni, aby rozpoczęła się fermentacja wstępna. W tym czasie należy co

Fot. Freepik

dziennie mieszać zawartość, by owoce nie spleśniały.

Po kilku dniach, gdy na powierzchni pojawi się piana i charakterystyczny aromat fermentacji, należy przecedzić moszcz przez gęste sito lub gazę, dokładnie odciskając sok z owoców. Do powstałego płynu wlewa się resztę przegotowanej wody, dodaje drożdże winiarskie, pożywkę i kolejną część cukru. Cukier najlepiej zagotować z wodą i ostudzić. Całość przelewa się do balonu fermentacyjnego, zakłada rurkę fermentacyjną i odstawia w ciepłe miejsce na 4–6 tygodni, aż fermentacja

burzliwa ustanie. W tym czasie można raz lub dwa razy dodać pozostały cukier, rozpuszczając go w niewielkiej ilości wina i wlewając ponownie do balonu. Po zakończeniu fermentacji młode wino należy zlać znad osadu do czystego balonu, szczelnie zamknąć i odstawić w chłodne, ciemne miejsce na kilka miesięcy do dojrzewania. Z czasem wino aroniowe traci swoją cierpkość, nabiera aksamitnej głębi i przyjemnego, lekko korzennego posmaku. Po około sześciu miesiącach można je przelewać do butelek i pozostawić do dalszego leżakowania — najlepiej smakuje po roku. ■

Aromatyczna zupa z fasoli z orzełkiem

Fasola z orzełkiem to odmiana fasoli karłowej, której historia jest ściśle związana z historią Polski. Charakterystyczne czerwone plamki na nasionach przypominają orzełka, co łatwo kojarzy się z polskim godłem. W czasach zaborów uprawa tej fasoli była zakazana, a Polacy uprawiali ją potajemnie, co nadało jej status symbolu niepodległości.

Składniki (na 6 porcji):

- 300 g suchej fasoli
- 2 litry wody
- 2 marchewki
- 1 pietruszka
- 1/4 selera
- 1 por (biała część)
- 1 cebula
- 2 ząbki czosnku
- 6 ziemniaków
- 2 łyżki oleju lub oliwy
- 1 liść laurowy
- 3 ziarna ziela angielskiego
- 1 łyżeczka majeranku
- sól i pieprz do smaku
- 1/2 łyżeczki słodkiej papryki

Wykonanie:

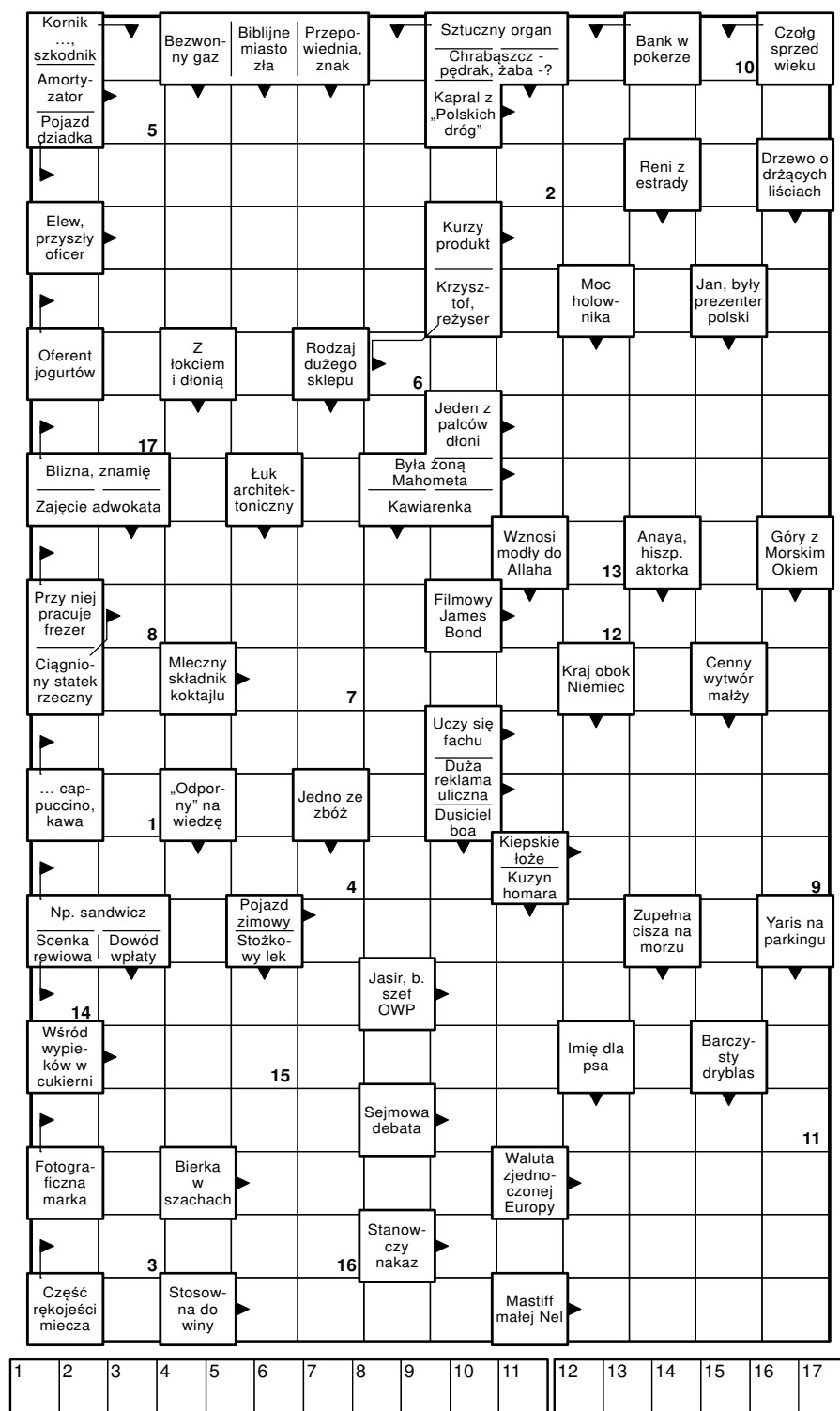
Fasolę przepłukać, zalać zimną wodą i odstawić na noc do namoczenia. Następnego dnia odlewamy wodę, ponownie przepłukujemy ziarna i przekładamy je do dużego garnka. Zalewamy świeżą wodą lub bulionem, dodajemy liść laurowy i ziele angielskie. Jeśli decydujemy się na wersję mięsną, można dorzucić kawałek wędzonego boczku

Kolaż: autorka, opr. red.

lub kielbasy, które nadadzą zupie aromatu. Fasolę gotujemy na małym ogniu przez ok. półtorej godziny, aż stanie się miękka. W międzyczasie przygotowujemy warzywa — marchew, pietruszkę, seler i pora obieramy, myjemy i kroimy na mniejsze kawałki lub w kostkę. Cebulę i czosnek drobno siekamy, po czym szklimy je na rozgrzanym oleju, aż staną się miękkie i lekko złociste. Podsmażone warzywa dodajemy do gotującej się fasoli wraz z pozostałą włoszczyzną i całość gotujemy przez ok. 20 minut. Następnie wrzucamy obrane i pokrojone w kostkę ziemniaki, a gdy zmiękną, doprawiamy zupę majerankiem, solą, pieprzem oraz — jeśli lubimy — słodką papryką i odrobiną kminku. Pod koniec gotowania można delikatnie rozgnieść kilka ziaren fasoli tłuczkiem, by zupa stała się bardziej zawieszista i kremowa. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 30-31 PAŹDZIERNIKA

Pozio: BAMBUS - GAMOŃ - MILITARI - FAUNA - ARBAT - ŻORZANIN - DINAR
- BARACK - ANONS - IMPAS - WAKAT - FLAUSZ - PLAŻA - INSTAGRAM - PASTOR
- ATENA - OTWOREK - BASKET - KRASA - SPARTAK - SPAM - OMAR - OWAL - RE-
KORD - DAMA - STRIT - EDYTOR - JYSK - BANK - DRWAJ - SZANTA

Pionowo: AMFORA - ILIADA - PORTER - UMIAR - ROMANS - SPAMER - BLUZKA
- PUSTAK - RAKIJA - RUINA - CIASTO - TROTYL - STANIK - SZAROTKA - KODEKS
- GRANDA - WPRAWKA - KAIR - INHALATOR - SADYBA - BONO - KAMERA - PLA-
TAN - POŁA - ANGAŻ - NESKA - MONT - TORS - TABAKA - MIARKA

Hasło: Dramatyczny moment

Uśmiechnij się!

– Panie, tu wolno łowić ryby tylko na zezwolenie!

– Dzięki, to ja już tu trzecią godzinę próbuję złapać na robaka.

Rozmawiają dwie dziewczyny:

– Wczoraj jakiś chłopak chciał mnie
w parku pocałować. Wyobrażasz
sobie, jak biegłam!

– *I co? Dogoniłaś go?*

– Jeszcze raz zapewniam pana, panie posterunkowy, że ten pies nie jest mój.

— Ale za panem idzie.

– Pan również za mną idzie, chociaż do mnie pan nie należy.

*Policjant zatrzymuje jadący zyg-
zakiem samochód, po czym mówi
do kierowcy:*

– Musimy zrobić próbę alkoholu!

– Nie ma sprawy. Do której knajpy idziemy?

– Wydaje mi się, że już mnie nie kochasz – mówi żona do męża. – Dawniej potrafiłeś cały wieczór trzymać moje ręce. A teraz ...

– Moja droga, od czasu jak sprzedaliśmy pianino nie ma takiej potrzeby.

Kobieta, której mąż często przychodził do domu pijany, postanowiła oduczyć go tego nawyku. W noc Halloween przebrała się za diabła i schowała się za drzewem, by zatrzeć go w drodze do domu. Kiedy nadszedł, wyskoczyła zza drzewa i stanęła przed nim z czerwonymi rogami na głowie, długimi pazurami i widłami w ręku.

– Kim jesteś? – zapytał mąż.

– *Diabłem!* – odpowiedziała.

– W takim razie, ożeniłem się z twoją siostrą.

Do grupy archeologów pracujących w terenie przysłała poczta. Jeden z archeologów wyjmując z koperty czystą kartkę papieru.

– Co to jest? – pyta kolega.

– *List od mojej żony!*

– A dlaczego nic nie napisała?

– Ostatnim razem, jak byłem w domu, posprzeczaaliśmy się i teraz nie rozmawiamy.

Litwa nie blokuje tranzytu do Królewca mimo balonów meteorologicznych

Litwa nie zablokowała tranzytu do Królewca, ale temat wrócił po propozycji prezydenta w związku z meteobalonami wysyłanymi z Białorusi na terytorium Litwy. Rosja negocjuje przedłużenie umowy.

DEBATA TO POKŁOSIE METEOBALONÓW

Wśród propozycji rozważanych przez prezydenta Gitanasa Nausėdę znalazło się wprowadzenie ograniczeń w ruchu z Rosją przez litewskie terytorium. Bezpośrednim powodem jest eskalacja napięcia na granicy z Białorusią, a szczególnie incydenty z balonami meteorologicznymi, które Litwa traktuje jako hybrydowy atak na infrastrukturę krytyczną.

Z kolei doradca prezydenta Deividas Matulionis zaznaczył, że rozważane narzędzia obejmują wiele scenariuszy, ale nie oznacza to, że zostaną natychmiast wdrożone i są dopiero rozważane. „Jeśli zobaczymy, że sytuacja nadal się nie zmienia, a nasze lotnisko boryka się z poważnymi problemami, musimy podjąć wszelkie możliwe narzędzia. Jest to kolejny sposób na zwrócenie uwagi Komisji Europejskiej” — dodał.

DLACZEGO METEOBALON JEST NIEBEZPIECZNY?

Reakcja Litwy nie jest przypadkowa. Jak „Kurierowi Wileńskiemu” wyjaśniał ekspert ds. wojskowości Artur Płockszto, co najmniej 20-kilogramowe ładunki wysyłanych z Białorusi balonów meteorologicznych, które latają powyżej pułapu zestrzelenia (ok. nawet 20 km wysokości), gdyby zderzyły się z samolotem, katastrofa jest gwarantowana.

„Uderzenie w samolot to jest masa pomnożona na kwadrat szybkości. Normalnie samolot leci z szybkością około 800 km na godzinę. Balony latają głównie blisko lotniska, gdzie samolot odrywa się od ziemi przy szybkości 200-250 km/h” — wyjaśniał w rozmowie z „KW” ekspert.

„Prezydent postrzega incydenty z ostatnich dni i zakłócenia w funk-

cjonowaniu lotnisk jako hybrydowy atak na Litwę, który wymaga reakcji zarówno symetrycznej, jak i asymetrycznej” — poinformowała wtedy administracja prezydenta.

28 października minister spraw zagranicznych Kęstutis Budrys poinformował, że Litwa zastrzega sobie prawo do zamknięcia tranzytu do Królewca, jeśli uzna to za konieczne z punktu widzenia bezpieczeństwa narodowego.

OBCENIE TRANZYT TRWA

Na ten moment, jak podkreśliło w poniedziałek 3 listopada litewskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych, ograniczenia na granicy z Białorusią nie obejmują tranzytu przez Litwę do Królewca.

Tymczasem toczy się równoległy proces dotyczący technicznego aspektu tranzytu — negocjacje w sprawie przedłużenia wygasającej w grudniu umowy między litewskim operatorem Amber Grid a rosyjskim Gazpromem na przesył gazu ziemnego do Królewca. Jak podało radio LRT, możliwe jest zawarcie nowej umowy na krótszy okres i na mniej korzystnych dla Moskwy warunkach. Litwa całkowicie zaprzestała importu ro-

syjskiego gazu już w kwietniu 2022 r., ale — jak dotąd — utrzymuje tranzyt gazu do rosyjskiej eksklawy.

„LITWA GOTOWA WSPÓŁPRACOWAĆ”

Umowa tranzytowa, podpisana pod koniec 2015 r., wygasa z końcem bieżącego roku. Prezydent Nausėda jeszcze w lutym 2025 r. nie wykluczał jej przedłużenia. „Litwa jest gotowa współpracować w sprawie tranzytu gazu do rosyjskiej eksklawy i negocjować warunki korzystne dla Wilna” — mówił wtedy prezydent.

„Nikt nie może ograniczać narzędzi bezpieczeństwa narodowego Litwy, które podejmujemy w celu zapobiegania zagrożeniom, ochrony naszych obywateli, suwerenności oraz integralności terytorialnej. Jeśli zajdzie taka potrzeba, podejmiemy wszelkie niezbędne działania” — powiedział z kolei Budrys.

Obecny tranzyt towarów do obwodu królewieckiego już podlega ograniczeniom wynikającym z unijnych sankcji wobec Rosji. Chodzi m.in. o zakaz przewozu niektórych towarów objętych restrykcjami, które nie mogą być dostarczane do eksklawy przez terytorium Litwy. ■

Opr. A.K. na podst. BNS, LRP, mat.pras., KW

Prezydent mówi, że Litwa jest „gotowa na współpracę”, jednak minister dyplomacji nie wyklucza rozważenia blokady tranzytu, jeśli sytuacja pogorszy się
Fot. Andrius Ufartas, ELTA

Rosyjskie testy Buriewiestnika i Posejdona. Element presji przed negocjacjami?

Rosja ogłosiła pomyślne testy pocisku z napędem nuklearnym, a kilka dni później podobnej torpedy. Na te informacje zareagował prezydent USA Donald Trump, a eksperci wskazują, dlaczego Rosja ogłosiła to właśnie teraz.

„NIET ANALOGOW W MIRIE”

Pocisk z napędem nuklearnym Buriewiestnik, według rosyjskiego Sztabu Generalnego, pozostawał w powietrzu około 15 godzin i pokonał dystans 14 tys. km. „Nie jest to granica jego możliwości” — podkreślił głównodowodzący generał Walerij Gierasimow.

Sam Putin określił pocisk jako „unikatową broń, której nikt inny na świecie nie posiada”. Jest to zgodne z narracją, która pojawiała się przy każdej poprzedniej nowej broni RF — hasło „niet analogow w mirie”, czyli „w świecie nie ma zamienników”, stało się swoistym sloganem.

Rosyjski przywódca wyjaśnił, że zastosowany napęd atomowy ma parametry zbliżone do reaktora okrętu podwodnego, ale jest „mniej więcej tysiąc razy mniejszy” i uruchamia się w ciągu kilku minut.

ŚCIGAMY SIĘ, ALE TO NIE JEST WYŚCIG

W tym samym wystąpieniu Putin ogłosił sukces testu Posejdona — bezzałogowej torpedy o napędzie nuklearnym. Ma być ona uzbrojeniem dla okrętów podwodnych projektu 949 Antiej (Oscar II), z możliwością przenoszenia do sześciu takich ładunków. Według rosyjskich źródeł Posejdon ma wywoływać tzw. „nuklearne tsunami”, czyli falę uderzeniową zdolną zniszczyć nadbrzeżne obszary przeciwnika. Prezydent Rosji zapewnił, że test zakończył się powodzeniem, a reaktor pracował w trybie zgodnym z założeniami projektu. „Nie mamy do czynienia z nowym wyścigiem zbrojeń. Jeśli jednak któryś z krajów odejdzie od moratorium, Rosja

■ Rys. Władysław Mickiewicz

także to robi” — stwierdził rzecznik Kremla Dmitrij Pieskow.

Na testy zareagowały Stany Zjednoczone. Prezydent Donald Trump ogłosił, że polecił Pentagonowi wznowienie amerykańskich prób broni jądrowej. „Z powodu programów testowych innych krajów poleciłem Ministerstwu Wojny rozpoczęcie testowania naszej broni jądrowej na równych zasadach. Proces ten rozpocznie się natychmiast” — napisał Trump na swojej platformie Truth Social. Wiceprezydent J. D. Vance doprecyzował, że decyzja ma „na celu upewnienie się, że nasz arsenał działa prawidłowo”. Dodał: „Mamy ogromny arsenał. Oczywiście Rosjanie mają ogromny arsenał nuklearny. Chińczycy mają ogromny arsenał nuklearny. Czasami trzeba go testować, aby upewnić się, że działa prawidłowo”.

TO NIE NOWA PIEŚŃ

Eksperti podkreślają, że testy Buriewiestnika i Posejdona to przede wszystkim element gry politycznej. Marek Budzisz ze Strategy & Future zauważył, że „zarówno Buriewiestnik, jak i Posejdon nie są nowymi projektami — Putin wspominał o nich już w 2018 roku”.

Według analityka ogłoszenie o testach i równoczesna zapowiedź Trumpa o wznowieniu amerykańskich prób to element strategii eskalacyjnej przed potencjalnymi negocjacjami kończącymi wojnę w Ukrainie. „Nie chodzi tu o przełom technologiczny, lecz o komunikację strategiczną” — powiedział Budzisz. „Jeśli te testy (nuklearne — przyp.red.) się przeprowadza, to właśnie po to, żeby zostały zauważone. To element komunikacji strategicznej” — wyjaśnił Budzisz.

Dr Jacek Raubo z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza wskazał, że obecne napięcia wokół broni nuklearnej to sygnał zmiany w globalnym układzie bezpieczeństwa. „Dotychczasowy paradygmat postrzegania broni jako zimnowojennego garbu odchodzi w niebyt. Wiele państw tworzy nowe zasoby lub usprawnia systemy przenoszenia” — powiedział ekspert.

Raubo podkreślił, że rosyjskie komunikaty o Buriewiestniku i Posejdonie należy traktować jako element klasycznej rosyjskiej triady — „straszenie świata bronią jądrową, manewrami wojskowymi i kreśleniem obrazu Rosji jako demiurga rzeczywistości międzynarodowej”.

Opr. A. K. na podst. PAP, BNS, mat. pras.

06.30 „Info Wilno”
06.45 „Studio Wilno”
07.05 „Małe wielkie pytania”
07.30 „Piękno, zgłoś się!”
07.55 „Ziołowa apteka”
08.05 „ZdroWY Plan”
08.20 „Zakochaj się w Polsce”
08.45 „Klub u rektorów”
09.35 S. dok. „Sensacje XX wieku”
10.20 „Gra słów. Krzyżówka”
10.45 „Słownik polsko@polski”
11.10 „Małe wielkie pytania”
11.35 „Figu Migu”
11.50 „Rola życia – Halina Rowicka”
12.10 S. „War to kochać”
13.00 „Info Wilno – Flesz”
13.05 „Kulturalnie mówiąc”
13.30 „Panorama litewska”
13.35 „Anna Dymna – spotkajmy się”
14.05 „Muzyka w sieci”
14.20 „Siłaczka” film dok.
15.15 S. dok. „Notacje”
15.25 „Raport naukowy”
15.50 „Info Wilno – Flesz”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Małe wielkie pytania”
17.35 „Figu Migu”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 „Pielgrzymi Nadziei”
18.45 „Strona po stronie”
19.00 „Info Wilno”
19.15 „Studio Wilno”
19.35 „Niezwykle miejsca”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”

21.05 S. „Krucjata”
21.50 „Rola życia”
22.15 „Zakochaj się w Polsce”
22.40 „Kulturalnie mówiąc”
23.05 S. „Na sygnale”
23.25 „Info Wilno”
23.40 „Studio Wilno”
00.05 S. dok. „Sensacje XX wieku”
00.50 „Pielgrzymi Nadziei”
01.05 „Strona po stronie”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, **6.40**, **7.07**, **3.37**, **8.07**, **8.40** Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, **15.00**, **16.00**, Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozstrzygnięte spory historyczne”
22.30 S. „Król i Zdobywca”
23.20 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.20 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Hudson i Rex”

10.00 S. „Poważne sprawy”
11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Detektywi muzyczni
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Humane” thriller
00.25 S. „Alarm: Wydział Osób Zaginionych”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Drogi Boga są nieznane
12.00 „Thelma i Louise: feministyczny western” film dok.
12.55 Gospodarstwa domowe ożywają
13.25 Dajmu czadu!
14.30 „Zgadnij i odgadnij”
15.00 Urodzeni tego samego dnia
16.00 „Drogi. Samochody. Ludzie”
16.30 „1000 cudów świata”
17.30 Styl
18.30 S. „Zadzwono do położnej”
19.30 S. dok. „Gwiazdy srebrnego ekranu”
20.15 Euromaxx
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Sisi”
22.20 Pamiętamy
22.30 „Piękna i potężna Litwa”
23.00 Wstęp wzbroniony.
23.30 „Drogi Boga są nieznane”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „La Maistas. Italia”
7.00 S. dok. „Rekiny. Litwa”
8.30 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Miasto czy wieś”
21.00 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach” komedia
21.30 TV3 wiadomości
22.00 TV3 wiadomości
22.30 „Greenland” film fab.
01.00 „La Brea 2” dramat

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Ale numer!”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
15.50 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „Wojna” thriller
23.05 „Odsiecz” thriller

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 S. dok. „Nasze miasta”
8.30 S. „Poświęcić wszystko”
9.30 S. „Królowa gry”
10.30 S. „Mosty

naszego życia”
11.30 S. „Scho dy do nieba”
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Królowa gry”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Scho dy do nieba”

5.50 S. „Strażnik Teksasu”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Egazy dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Sardynia”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Ostatni sprawiedliwy”
16.00 S. „Strażnik Teksasu”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Sardynia”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
20.50 Mistrzostwa Eurologi „Dolomiti Energia” – „Lietkabelis”
23.00 „Yellowstone”
00.00 S. „Dron”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Powrót

Molphara"
10.00 S. „Specjalista”
11.00 S. „Ratownictwo alpejskie”
12.00 S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Straż Pożarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Sommerdahl. Dopóki śmierć nas nie rozłączy”
22.50 „Straż Pożarna Chicago”
23.50 S. „Kassandra”

06.25 S. „Wichrowe wzgórze”
07.10 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 Serwis Info
09.25 S. „Za raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Loara, dzika kraina” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”

21.30 S. „Za raz wracam”
22.10 „Za wszelką cenę” dramat
00.30 „Sabrina” film fab.

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
08.00 „Tamte lata, tamte dni”
08.40 „Podróże z historią”
09.20 Wydarzenie aktualne
10.00 S. „Przewodzący”
11.10 „Weiser” dramat
13.00 „Przełomy w muzyce: Martha Argerich w Warszawie” film dok.
14.10 „Hala odlotów”
15.30 „Garsoniera” film obycz.
17.45 S. „Przewodzący”
18.50 „Łódź Kultury”
19.30 „Stary” film dok.
21.00 „Rozmowa przed spektaklem”
21.15 „Pieśni piekarzy polskich” spektakl
22.30 „Wpływ księżycy” film fab.
00.20 „W poszukiwaniu dobrego filmu”

07.15 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Rączka gotuje”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.40 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
13.00 „Serwis Info”
13.10 S. „Ranczo”
15.00 „Kod bezpieczeństwa”
15.30 „Moda na język polski”
16.00 Serwis Info
16.10 „Historia kuchni polskiej”
17.00 S. „Za raz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”

18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Pani Alicja od Rossy”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wschód”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.10 „Świętość w cieniu zbrodni. Prawosławni męczennicy katyńscy” film dok.
00.10 „Panorama”

08.25 „Był taki dzień”
08.29 S. dok. „Odnałeż Zaginione”
08.50 „Flesz historii”
09.10 S. „Wojenne dziewczyny”
09.55 „Tomek na granicach... Rzeczypospolitej”
10.15 „Historia Polski”
11.10 S. dok. „Encyklopedia II wojny światowej”
11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.30 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
12.45 „Wojownicy czasu”
13.15 S. „1920. Wojna i miłość”
14.00 „Kuchnia dwudziestolecia”
14.25 S. dok. „Nieznana wojna na Północy”
15.15 „Kresowe nekropolie”
15.30 S. dok. „Kroniki Hitlera”
16.20 „Polacy, którzy zmienili świat medycyny”
16.35 S. „Korona królów”
17.05 S. dok. „Sensacje XX wieku”
17.50 „Koło historii”
18.20 „Prasa donosi”
18.25 „15 miesięcy do Niepodległości” film dok.
19.00 „Bierzcie się bra-

cia do broni” film dok.
19.25 „Historia mediów”
19.50 „Było, nie minęło”
20.15 S. „Wojenne dziewczyny”
21.00 „Żelazny chłopiec” film dok.
21.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
22.00 S. dok. „Historia w postaciach zapisana”
23.50 „Szerokie tory”

01.10 Informacje dnia
01.30 Moja parafia
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Msza Święta o spójność duszy zmarłego Papieża Franciszka oraz kardynałów i biskupów zmarłych w tym roku
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Krzywda
07.40 Wołyń – nierozliczone ludobójstwo
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Pod opieką Limanowskiej Pani
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.30 Słowo życia
10.35 Święty na każdy dzień
10.40 Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.00 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Leśne rzeki
14.00 Życie jest piękne
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Użyj mi pogody ducha
16.00 S.O.S. dla Ziemi Świętej
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
18.00 Wierzę w Boga
18.30 Rajd Katyński
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy małuch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Koncert inauguracyjny w ramach 12. Europejskiego Spotkania Młodzieży Redemptorystowskiej

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Łowcy klasyków
10.00 Łowcy staroci
12.00 Łowcy klasyków
14.00 Naprawa gospodarstwa
17.00 Nagi instynkt przetrwania
17.30 Łowcy staroci
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Piekłny kanion
00.00 Nagi instynkt przetrwania

06.30 „Info Wilno”
06.45 „Studio Wilno”
07.05 „Małe wielkie pytania”
07.30 „Piękno, zgłoś się!”
07.55 „Ziołowa apteka”
08.05 „ZdroWY Plan”
08.20 „Zakochaj się w Polsce”
08.45 „Klub u reaktorów”
09.35 S. dok. „Sensacje XX wieku”
10.20 „Gra słów. Krzyżówka”
10.45 „Słownik polsko@polski”
11.10 „Małe wielkie pytania”
11.35 „Figu Migu”
11.50 „Rola życia – Halina Rowicka”
12.10 S. „War to kochać”
13.00 „Info Wilno – Flesz”
13.05 „Kulturalnie mówiąc”
13.30 „Panorama litewska”
13.35 „Anna Dymna – spotkajmy się”
14.05 „Muzyka w sieci”
14.20 „Siłaczka” film dok.
15.15 S. dok. „Notacje”
15.25 „Raport naukowy”
15.50 „Info Wilno – Flesz”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Małe wielkie pytania”
17.35 „Figu Migu”
17.45 S. „Blondynka”
18.30 „Pielgrzymi Nadziei”
18.45 „Strona po stronie”
19.00 „Info Wilno”
19.15 „Studio Wilno”
19.35 „Niezwykle miejsca”
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”

21.05 S. „Krucjata”
21.50 „Rola życia”
22.15 „Zakochaj się w Polsce”
22.40 „Kulturalnie mówiąc”
23.05 S. „Na sygnale”
23.25 „Info Wilno”
23.40 „Studio Wilno”
00.05 S. dok. „Sensacje XX wieku”
00.50 „Pielgrzymi Nadziei”
01.05 „Strona po stronie”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40
 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Co dalej?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Litwa mówi”
22.30 S. „Twin Peaks 3. Powrót”
23.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.20 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Hudson i Rex”
10.00 S. „Potrze-

buję miłości”
11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 „KK2”
20.00 Szeszkina 20
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Córka króla moczarów” thriller
00.50 S. „Alarm: Wydział Osób Zaginionych”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Nierozstrzygnięte spory historyczne
7.00 (Nie)emigranci
8.00 Pahonia
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 „Historie ścienne”
12.00 S. dok. „Gwiazdy srebrnego ekranu”
12.45 Koncert
14.35 „Zgadnij i odgadnij”
15.05 Urodzeni tego samego dnia
16.00 „Drogi. Samochody. Ludzie”
16.30 1000 cudów świata
17.25 Litwin w sercu
18.20 S. „Zadzwonił do połojnej”
19.15 Liga Mistrzów FIBA. Grupa A. Wilno Rytas – Heidelberg MLP Academics
21.30 Etap LRT PLUS
21.40 Koncert
22.45 Chwile z „Festiwalu Piosenki 2024”
23.00 Historie ścienne
23.30 Oto kino
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 „Miasto czy wieś”
8.30 „Szczęście tkwi w (nie)pienią-

dach” komedia
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc bregu wieczoru”
19.30 „Show dobrego wieczoru”
21.00 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądach” komedia
21.30 TV3 wiadomości
22.30 „Maria, królowa Szkotów” dramat
01.00 „La Brea 2” dramat

6.00 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Ale numer!”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „Jonah Hex” film fab.
22.40 „Wojna” thriller
00.45 S. „FBI”

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 S. dok. „Nasze miasta”
8.30 S. „Poświęcić wszystko”
9.30 S. „Królowa gry”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Scho- dy do nieba”
12.30 Anatomia mieszkania

13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Czyste miasta
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Sprawa gustu
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Królowa gry”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Scho- dy do nieba”

5.50 S. „Strażnik Teksasu”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Sardynia”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczbą czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Ostatni sprawiedliwy”
16.00 S. „Strażnik Teksasu”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Sardynia”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Pole śmierci” thriller
22.55 S. „Yellowstone”
23.45 S. „Dron”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Powrót Molphara”
10.00 S. „Specjalista”
11.00 S. „Ratownictwo alpejskie”

12.00 S. S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 „Straż Pożarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Sommerdahl”
22.50 S. „Straż Pożarna Chicago”
23.50 S. „Sommerdahl”

06.30 S. „Wichrowe wzgórze”
07.10 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina (nie od) święta”
09.00 Serwis Info
09.20 S. „Za raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w ogrodzie Extra”
13.55 „Zjawiskowe góry Portugalii” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Za raz wracam”
22.10 S. „Tak to się robi w Marsylii”

21.55 „Piłka Nożna: Liga Mistrzów”
00.05 „Regulamin zabijania” dramat

07.05 „Afisz kulturalny ekstra”
07.15 „Muzyczne poranki”
07.45 „Tamte lata, tamte dni”
08.25 „Podróże z historią”
09.05 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
09.45 S. „Przewodzący”
10.50 „Garsoniera” film obycz.
13.10 „Stary” film dok.
14.35 „Tygodnik Kulturalny”
15.30 „Człowiek z Rio” film fab.
17.40 S. „Dyrektorzy”
19.10 „Którędy po sztukę”
19.30 Informacje kulturalne
19.50 „Reżyserzy”
20.45 „Mysterium Tremendum”
21.00 „Strzępy” dramat
22.55 S. „Profesor T”
23.55 „Hala odlotów”
23.45 S. „Dron”

07.15 „Panorama”
07.35 „Prywatne życie zwierząt”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.40 „Wschód”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Ojciec Mateusz”
14.50 „Polacy Światu”
15.05 „Porajmos. Zapomniany Holocaust” film dok.
16.00 „Serwis Info”
16.10 „Polskie Parki Narodowe” film dok.
16.40 „Turystyczna Jazda”
17.00 S. „Za raz wracam”

17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Gwiazdorska kuchnia Ani”
19.45 Panorama
20.10 „Kierunek Zachód”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Za marzenia”
23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.15 „Był taki dzień”
08.20 „Ex Libris”
08.40 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
08.45 „Było, nie minęło”
09.10 S. „Wojenne dziewczyny”
09.55 „Korona Gór Polski”
10.20 „15 miesięcy do Niepodległości” film dok.
10.55 „Był taki dzień”
11.00 S. dok. „Encyklopedia II wojny światowej”
11.25 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
11.30 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.25 „Tytus Chałubiński” film dok.
12.45 „Szerokie tory”
13.10 S. „1920. Wojna i miłość”
13.55 „W obiektywie”
14.10 „Janine” film dok.
15.15 „Kresowe nekropolie”
15.30 „Koman-dor” film dok.
16.10 „Kuchnia dwudziestolecia”
16.35 S. „Korona królów”
17.00 S. dok. „Sensacje XX wieku”
17.50 „Na tropach historii”
18.00 „Sokoły wolności” film dok.
18.55 „Historia mediów”

19.20 „Fake czy historia?”
19.55 „Ex Libris”
20.15 S. „Wojenne dziewczyny”
21.00 „Galicja. Miasta i ludzie”
21.25 „Grozny. Czecheński tygrys Putina” film dok.
22.10 „Poznań 56” dramat
00.05 „Koło historii”

03.30 Każdy ma-luch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Krótka Historia Zbawienia Bóg spotyka się z człowiekiem
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Brat Anatol apostoł Maryi
08.20 W górskim domku ogrodnika
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni Jego mocą
10.30 Sanktuarium polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzyczne chwile
12.10 Mateczniki Polskości
12.25 Jestem mamą
12.40 Myśląc Historia
12.50 Krótka Historia Zbawienia Bóg spotyka

się z człowiekiem
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Pragnienie Boga
14.00 GRH Żandarmeria
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Brygada Świętokrzyska
16.00 Od zmięchu do świtu
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Żywa nić tradycji
18.00 Po stronie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Przetrawiliśmy
23.30 Podhałański Ogień
23.55 IV rozbiór Polski

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Skarby z szopy
11.00 Łowcy staroci
13.00 Fani czterech kółek
17.00 Jak to jest zrobione?
17.30 Łowcy staroci
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Samochód marzeń
22.00 Sklep marzeń
23.00 Głośno i szybko
00.00 Nagi instynkt przetrwania

XII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRALNY WILEŃSKIE SPOTKANIA SCENY POLSKIEJ

WILNO • TROKI • NOWA WILEJKA • RUDDOMINO

TEATR BEZ GRANIC

6-10.11
2025

POLSKA

TRZY KSIĘŻNICZKI NA ZIARNKU PIASKU Fundacja Pomysłodalia

Scenariusz, reżyseria: Magdalena Olszewska
Muzyka: Hanna Łubieńska
Kostiumy: Bogumiła Makowska
Lalki: Marzena Spodobalska
Plakat, projekt ścianki: Karol Formela
Obsada:
Martyna Gogołkiewicz, Julia Ostaszewska

„Trzy księżniczki na ziarnku piasku” to międzypokoleniowa bajka muzyczna i „lokalna historia” księżniczek, brata i siostry, u których dojdzie do przemiany pod wpływem znaczących wydarzeń w ich otoczeniu. Pozbawione zmartwień życie księżniczek przybierze w pewnym momencie charakter misji. Spektakl zaprasza do tolerancji, empatii, rozwinięcia wyobraźni, myślenia wspólnotowego, przyjmowania szerszej perspektywy społecznej i ekologicznej.

Premiera: 2025

Czas trwania: 45'

3+

6.11
2025

g. 10:00

Dom Kultury Polskiej w Wilnie
ul. Naugarduko 76

INFORMACJE / REZERWACJE
codziennie: 10:00-17:00

+370 65264608

www.teatrstudio.lt

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 85 855

Sprzedaj las
(do 16 000 € za hektar) **DROGO**
Konsultacja i wycena bezpłatna!
+370 659 99929

KUPUJEMY LASY
DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY
W CAŁEJ LITWIE
TEL. 0 676 41 155

Uprzejmie zapraszamy

na uroczyste obchody Święta Niepodległości RP,
25-lecia Stowarzyszenia Polaków Kiejdan

9 listopada 16.00

w kiejdańskim Centrum Wielokulturowym
(ul. Paeismilgio 12b)

Podczas koncertu wystąpią: Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Łukowskiej „Łukowiacy” (Łuków), „Poznaj siebie” (Szumsk), „Kotwica” (Kowno), „Issa” (Kiejdany).

Inf.: +370 687 76689

Teatr im. Jerzego Cieniąły wystawia spektakl teatralny

TEST („El test”)

Z pozoru niewinna, towarzyska gra niesie za sobą poważne konsekwencje, gdy na stół zostają wyłożone realne pieniądze. Gdy każde z małżonków chce zdecydować się na inną opcję, rozpoczyna się małżeńska walka na argumenty, która niespodziewanie wyrywa się spod kontroli...

8 LISTOPADA, GODZ. 16:00
CENTRUM KULTURY W RUDOMINIE
UL. VILNIAUS 2, RUDOMINO
WSTĘP WOLNY

KURIER WILEŃSKI

Prenumerata

na kolejny miesiąc oraz do końca br.
trwa do 28 dnia każdego miesiąca

Wydanie codzienne (kod 0044)

Na miesiąc 10 €

Na 6 miesięcy 54 €

Na rok 105 €

Wydanie magazynowe (kod 0172)

Na miesiąc 4 €

Na 6 miesięcy 21 €

Na rok 40 €

Dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów:

Wydanie codzienne (kod 0227)

Na miesiąc 9 €

Na 6 miesięcy 49 €

Na rok 93 €

„Kurier Wileński” można zaprenumerować:

- w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas)
- drogą elektroniczną: www.prenumeruok.lt

Zasięgnąć informacji można pod nr. tel. (8-5) 260 84 44,
Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius
kolport@kurierwilenski.lt,
www.kurierwilenski.lt

Nowojorską choinkę ozdobi 3 mln kryształów

W tym roku świąteczną atmosferę w Nowym Jorku podkreśli świerk pospolity o imponujących rozmiarach — 23 m wysokości i 11 ton wagi. Drzewo zostało подарowane przez rodzinę Russ z East Greenbush. Ścięcie choinki zaplanowano na 6 listopada, a jej transport do Rockefeller Center odbędzie się dwa dni później.

Choinka zostanie udekorowana ponad 50 tys. wielokolorowych światełek LED, których łączna długość wyniesie ok. 8 km. Na szczycie drzewka umieszczona zostanie trójwymiarowa gwiazda Svarowskiego wysoka na prawie 3 metry i pokryta aż trzema milionami kryształów.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

Zakaz palenia na słynnej hiszpańskiej plaży

San Sebastián, jedno z najchętniej odwiedzanych miast północnej Hiszpanii, szykuje rewolucję na swoich plażach.

Rada miejska ogłosiła ambitny plan: od 2026 r. na wszystkich miejskich plażach ma obowiązywać całkowity zakaz palenia

papierosów, a także nowe regulacje dotyczące hałasu i obecności zwierząt domowych.

To już nie tylko symboliczny gest, ale konkretna odpowiedź na realny problem — góry niedopałków, które szpecą piasek i zagrażają środowisku. Lokalne prawo dotyczące odpadów i skażonych gleb daje radzie miasta pełne uprawnienia do wprowadzenia i egzekwowania takiego zakazu.

Oszczędź sobie nerwów!

Doradzimy, sprzedamy, zamontujemy opony zimowe, a także **tanio** przechowamy letnie na następny sezon!

ul. Birbynių 4A
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 655 244 03

ul. Linksmoji 5
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 652 119 44

Sprzedaż
opon:
vprekyba@klion.lt
+370 685 040 79

■ Taniec wody i światła, malowany jesienią Fot. Marian Paluszkiwicz